

1.	Наслов на наставниот предмет	АНАТОМИЈА			
2.	Код	ЗМФ100117			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв циклус стручни студии			
6.	Академска година / семестар	Прва/Прв	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Доцент д-р Светлана Јовевска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со анатомијата како морфолошка наука, совладување на стручната терминологија, комплетно изучување на локомоторниот систем на екстремитети.Запознавање со анатомијата на градниот кош, абдоменот и карлицата, како и скелетотопските и холотопските соодноси на органите во овие телесни празнини				
11.	Содржина на предметната програма: А) Предавања: 1.Вовед во анатомијата и остеологијата, видови на коски, составни делови на коски, стручна терминологија; 2.Остологија на глава,граден кош ,рбетен столб, горниот екстремитет, долниот екстремитет; 3. Синдесмологијата на главата и вратот, градниот кош, горниот екстремитет, карлицата и долниот екстремитет; 4.Миологија на главата и вратот ,трупот, горен екстремитет и долен екстремитет. 5.Респираторен систем; 6. Кардиоваскуларен систем; 7.Дигестивен систем; 8.Урогенитален систем; 9.Ендокрин систем; 10.Неврологија; 11.Сетилни органи (орган за вид) и (орган за слух и рамнотежа); 12.Сетилни органи (орган за мирис орган за вкус и орган за допир). Б) Вежби: 1.Демонстрирање на остологијата на главата,градниот кош ,рбетниот столб, горниот екстремитет, долниот екстремитет; 2. Демонстрирање на синдесмологијата на главата и вратот, градниот кош, горниот екстремитет, карлицата и долниот екстремитет; 3. Демонстрирање на миологија на главата и вратот ,трупот, горен екстремитет и долен екстремитет; 4. Демонстрирање на респираторен систем; 5. Демонстрирање на кардиоваскуларен систем; 6. Демонстрирање на дигестивен систем; 7. Демонстрирање на урогенитален систем; 8. Демонстрирање на ендокрин систем; 9. Демонстрирање на неврологија; 10. Демонстрирање на органот за вид; 11 Демонстрирање на органот за слух и рамнотежа; 12. Демонстрирање на сетилни органи (орган за мирис, орган за вкус и орган за допир).				
12.	Методи на учење: Теоретска настава: Интерактивна настава: предавања со дискусија и ангажирање на студентите. Поединечни консултации со студентите и консултации во групи. Практична настава: Практични вежби во групи.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+30+30+30=150 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30 часа
		16.2.	Самостојни задачи		30 часа

		16.3.	Домашно учење	30 часа	
17.	Начин на оценување				
17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)			70 бода	
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бода	
17.3.	Активност и учество			20 бода	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)			
од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)			
од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)			
од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)			
од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Освоени 42 поени од присуство на предавања, реализација на вежби, изработка на семинарска/проектна задача и од два колоквиуми			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Евалуацијата на знаењата е континуирана и истата се остварува преку оценување на семинари, есеи, усмени презентации, учество во дискусии, тестови и други начини на проверка на знаењата. Врз база на сите активности кои се применуваат и оценуваат, вклучувајќи го и завршниот испит, се врши евалуација на квалитетот на наставата.			
22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Светлана Јовевска	Скрипта по анатомија за студентите по оптометрија и очна оптика	УГД, Штип	2014
	2	Ѓорѓи Шуманов	Анатомија	УГД, Штип	2007
	3	F.N. Netter	Atlas of human anatomy		
	4.	Sinelnikov	Анатомски атласи на човекот (I,II,III дел)		
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.				

1.	Наслов на наставниот предмет	ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТЦИЈА 1			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва/Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Доц. д-р Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): <i>Теоретската настава.</i> Цел: Да му послужи на студентот физиотерапевт како основен теориски извор поодделно за сите видови физикална терапија, нивните физиолошки и терапевтски дејства, како и конкретни методи за работа со истите при конкретни заболувања. <i>Практичната настава.</i> Во текот на практичната работа студентите своите теоретски знаења ќе ги применуваат и утврдуваат во кабинетот по физикална медицина, каде директно ќе се запознаат со сите видови физикална терапија, нивните физиолошки и терапевтски дејства, како и конкретни методи за работа со истите при конкретни заболувања.				
11.	Содржина на предметната програма: Основни принципи и механизми на физиотерапијата, Електротерапија, Нискофреквентни струи Електротерапија, Импулсни струи Електротерапија, Среднофреквентни струи Електротерапија, Високофреквентни струи Терапија со ултразвук Магнетотерапија Термотерапија Криотерапија Светлинска терапија, Хелиотерапија Ласертерапија Примена на физикални фактори во акупунктурни точки				
12.	Методи на учење: Интерактивни предавања со мултимедијални презентации, , изведување на практична настава во современо опремен кабинет по физикална терапија, употреба на апарати за физикална терапија и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+30+30+30=150 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење	30 часови	

17.	Начин на оценување		
17.1.	Тестови		70 бодови
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100- бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Ленче Николовска	Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 општ и специјален дел	УГД – Штип ISBN 978-608-244-130-6.	2014
	2.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Колева-Јошинова	Физикални фактори и здраво тело	Софија	2006
	2.	Јасногородски, В. Г. В	Електротерапија	Софија	2004
	3.	М.Рескова И. Кирова	Физикална терапија (општ и специјален дел)	Софија	2001

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва/Прв	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со основите и значењето на кинезиологијата во процесот на задлабочување и усовршување на нивните познавања во областа на физиотерапијата, што е неопходно за поточно подготвување на физиотерапевтски програми, поставување на конкретни задачи, избор на средства и нивната методика при практично спроведување на процедурите по физиотерапија. Самостојното, конкретно и задлабочено изучување на човечките движења им овозможува комбинирање на знаењата од различни дисциплини – анатомија, физиологија, биомеханика, како и фундаментални знаења во однос на други дисциплини – неврологија, кинезитерапија, ортопедија и други кои го изучуваат мускулно-скелетниот и нервно-мускулниот систем.				
11.	Содржина на предметната програма: Основи на кинезиологијата; Движење и основни принципи; Рамнини на ориентација и оски на движење, Рамнотежа на телата; Реактивни сили и анатомски лостови; Анатомо-физиолошки и биомеханички особености на мускулите; Регулација на мускулното дејство, мускулни рефлекс и механичен ефект од мускулното дејство; Мускулна сила, момент на сила; Улога на гравитацијата кај човечките движења Анатомо-физиолошки и биомеханички особености на зловите и нивно функционално испитување; Анатомо-физиолошки и биомеханички особености на нервите и ефект на механичкиот стрес врз нервното ткиво; Моторни активности на човечкото тело: Вертикална поза, исправено стоење; Моторни активности на човечкото тело: Одење				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на вежби со активно учество на сите студенти се со цел да се оспособат да ги распознаваат кинезиолошките норми.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+30+15+30			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	15 часови	

		16.3.	Домашно учење	30 часови	
17.	Начин на оценување				
17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови	
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
17.3.	Активност и учество			20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)	
од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)		
од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)		
од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)		
од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)		
од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени;		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Придружна евалуација на студентите и самоевалуација		
22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Данче Василева	Интерна скрипта од предавања	УГД-Штип	2017
	2.	Пол Б. Пинсент, Џереми К.Т. Фербенк, Ендру Џ. Кар	Мерила на исход во ортопедијата и ортопедската трауматологија	Арс Ламин а ДОО	2011
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Стефан Банков, Вилма Крстева, Јавор Вазаров	Мануелно мускулно тестирање со основи на кинезиологијата и патокинезиологијата	Медицина и физкултура, Софија	1991
	2.	Николај Попов	Кинезиологија и патокинезиологија на локомоторниот апарат	НСА – ПРЕС, Софија	2009
	3.				

1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА ПСИХОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус студии			
6.	Академска година / семестар	Прва/прв	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Ленче Милошева			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): -Запознавање со основните концепти и задачи на клиничката и здравствената психологија и нивната применливост во медицинскиот контекст. -Познавање и разбирање на поимите, структурата, психичките процеси на личноста и промени во различни развојни периоди; реакциите на личноста на болест. -Запознавање со биопсихосоцијалниот модел на здравје, психолошките аспекти на соматските болести, како и некои од најчестите ментални растројства. -Запознавање со основните принципи на психолошкиот пристап, подготовка и спроведување на психолошки интервенции со болни и /или хоспитализирани пациенти. -Знаење и методи за одржување и промоција на менталното здравје и благосостојба. -Развивање на комуникациски вештини (лекар/здравствени сор./пациент).				
11.	Содржина на предметната програма: 1.Вовед во медицинската психологија како наука (Клиничката и здравствената психологија во медицински контекст). Биопсихосоцијален модел на здравје и болест. 2.Психички развој на човекот. Теории на психички развој. 3.Психологија на дете и адолесцент. Психологија на возрасен и стареење. 4. Психологија на болен. Психолошки аспекти на хоспитализацијата. Детето како пациент. Возрасен пациент. Геријатриски пациент. 5. Психолошка подготовка за медицински испитувања и оперативни зафати; интензивна нега. 6. Психологија на болка. 7. Комуникација и комуникациски вештини во здравството. 8. Стрес, здравје и болест. Социјални стресови, справување со стрес. Пострауматско стресно растројство. 9. Психосоматски болести. Психоневроимунологија, AIDS и канцер.; Психоневрологија; Психолошки аспекти на : хронични и терминални болести; кардиоваскуларни болести, мозочни удари; бременост и породување. 10. Смрт и умирање. Соочување со хронични и терминални болести. 11. Менталното здравје и менталните растројства. Советување. 12.Синдром на изгорување. Burn out синдром. Семинариуми: 1. Вредносни системи и верувања за здравјето. 2. Скрининг. 3. Психоедукативни програми; Супортивна психотерапија. 4. Стрес и болести-мерење на стрес. 5. Стратегии и техники за справување со стрес. 6. Психолошки аспекти на болката и методи на психолошко надминување на болката.				

	7. Социјална поддршка. Стили на комуникација. Конфликти и разрешување на конфликти. 8. Плацебо и поврзаност помеѓу верувања, однесувањето и здравјето. 9. Позитивна психологија во здравство. 10. Стратегии и вештини за справување со загуба. 11. Анксиозност и механизми на одбрана. 12. Стратегии и техники за надминување на синдром на изгорување.					
12.	Методи на учење:					
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30=120			
14.	Распределба на расположивото време		30+15+30+15+30=120			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	Интерактивни предавања		
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	Семинариуми		
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	Тимски проектни задачи и презентација		
		16.2.	Самостојни задачи			
		16.3.	Домашно учење			
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бода	
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бода	
	17.3.	Активност и учество			20 бода	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Милошева, Л.	Авторизирани предавања; презентации; наставен материјал; достапен во слободна форма на Клиничка психологија – курс на е-учење, УГД,	УГД, Факултет за медицински науки	2015

				Факултет за медицински науки		
		2.	Ogden, J.	<i>Health Psychology</i>	NewYork : McGraw Hill Publication	2012
		3.	Милошева, Л.	<i>Развојна психологија</i>	УГД: Штип	2013
		4.	Havelka, M.	<i>Zdravstvena psihologija</i>	Jastrebar sko: Naklada Slap	2002
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. Број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Nietzel, M.T., Bernstein, D.A. & Milich, R.	<i>Uvod u kliničku psihologiju</i>	Jasterbar sko: Naklada Slap	2002
		2.	Michie S. Abraham C.	<i>Health psychology in Practice</i>	Oxford: BPS Blackwell Publishin g,	2004
		3.	Marks, D.F., Murray, M., & Evans, B.	<i>Health psychology: Theory, research, and practice</i>	London: SAGE	2011

1.	Наслов на наставниот предмет	КОМУНИКАЦИСКИ ВЕШТИНИ			
2.	Код	3MF121317			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва / Прв	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Гордана Панова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Познавање и разбирање на основните комуникациски законитости и потреби на поединецот за комуницирање со другите луѓе. - Организирање на активно и самостојно учење на комуникациските вештини и подготовка на студентите за ефикасно учење на основните комуникациски вештини - Оспособување за воспоставување ефикасна комуникација помеѓу вработените здравствени работници, пациентите и нивните роднини и пријатели, како и формирање на повратни информации за успешното комуницирање, со посебен акцент врз комуницирањето во здравството. - Комуникациски предности, соработка и тимска работа на Универзитетот и во здравствените установи				
11.	Содржина на предметната програма: А.) Предавања 1.Комуникација (дефиниција, вербална и невербална, комуникациски стилови) 2.Важност на невербалната комуникација, говор на телото (држење на телото, контакт со очи, висина и јачина на гласот, адекватна мимика, поим за личен простор) 3.Способност за слушање, Пречки за добра комуникација, Преговарање; 4. Комуникација помеѓу здравствените работници (кодекс на однесување, обраќање, облекување и слично); 5. Комуникација пациент –лекар, пациент-оптометрист, здравствен работник (проблематични реакции, адекватни реакции); 6.Техники за решавање на проблеми и релаксациони техники; 7. Бурн оут (дефиниција, причини, начини за совладување); 8.Агресивен комуникациски стил, Пасивен комуникациони стил; 9.Комуникација на здравствените работници во сите здравствени институции, амбуланти, болници, клиники, санаториуми; 10. Комуникацијата во примарна здравствена заштита како и во примарната здравствена нега Самосваќање, самопочитување; 11.Сеопфатни цели и оптометриски интервенција 12.Поим на конфликт, Комуникација во „токсични односи“, Кодекс на убаво однесување. Б.) Вежби 1.Значење на вербална комуникација; 2.Примена на невербалната комуникација со пациентите; 3. Важност на невербалната комуникација, говор на телото (држење на телото, контакт со очи, висина и јачина на гласот, адекватна мимика, поим за личен простор); 4. Комуникација помеѓу здравствените работници (кодекс на однесување, обраќање, облекување и слично); 5.Комуникација пациент –лекар, пациент-оптометрист, здравствен работник (проблематични реакции, адекватни реакции); 6.Техника решавања проблема и релаксационе техники; 7. Бурн оут (дефиниција, узроци, начин совладување); 8.Агресивен комуникациски стил; 9. Пасивни комуникациски стил; 9. Комуникација на здравствените работници во сите здравствени институции, амбуланти, болници, клиники, санаториуми; 10.				

	Комуникацијата во примарна здравствена заштита; 11.Сеопфатни цели и оптометриски интервенција; 12.Поим на конфликт, Кодекс на убаво однесување.			
12.	Методи на учење: Теоретска настава: интерактивни предавања во групи со дискусија и ангажирање на студентите. Мултимедијална настава. Е-учење. Поединечни консултации со студентите и консултации во групи.Аудиториски вежби.			
13.	Вкупен расположив фонд на време		2 ЕКТС x 30 часа = 60 часа	
14.	Распределба на расположивото време		15+15+15+0+15=60 часа	
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	15 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	
		16.3.	Домашно учење	15 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)		70 бода
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бода
	17.3.	Активност и учество		20 бода
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		42 бода од двата колоквиуми, проектна задача, редовност на предавања и вежби	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација врз основ на сите активности кои се применуваат и оценуваат.	

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Г.Панова	Комуникациски вештини	УГД-Штип	2010
	2.	К.Р.Сетурман	Комуникациски вештини во клиничката пракса	Табернакул	2010
	3.	Хилде и Том Еиде,	Комуникација сестра-пациент	Удружење мед.сест.	Белград
	22.2. Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	В.Божиновска	Комуникациски вештини	ВЗШ-Битола	2007
		2.	Р.Ц.Петтерсон	Учење базирано на проблеми	Биоконто-Игало	2008
		3.	Гордана Панова	Медицинска етика	УГД-Штип	2011

1.	Наслов на наставниот предмет	АНГЛИСКИ ЈАЗИК 1			
2.	Код	4FF100817			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма	Филолошки факултет Катедра за англиски јазик и книжевност			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв			
6.	Академска година / семестар	Прва/прв	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	лектор м-р Драган Донев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): - развивање на способноста за дефинирање вокабулар - развивање на способноста за анализа и разбирање на текст - стекнување сигурност при изразување со користење на сложени граматички конструкции на општи и поспецифични теми - развивање на способност за слушање снимен материјал и одговарање на прашања по темата од материјалот				
11.	Содржина на предметната програма: Содржините се насочени кон совладување на сите четири јазични вештини: слушање, читање, зборување и пишување. Граматичките структури се учат апликативно и функционално, и тоа: изразување на нешта кои ги сакаме и не ги сакаме; зборување за колку често правиме некои дејства со present simple tense; изразување на дејства кои ги вршиме во сегашноста или околу сегашноста со present continuous tense; опис на лични случки во минатото со past simple tense; поставување различни видови на прашања; зборување за идни планови со going to и идни ангажмани со present continuous; дефинирање и објаснување на поими; дефинирачки релативни реченици; споредување со компаративни и суперлативни придавки; индиректни прашања; модални глаголи за совет, дозвола, задолжение; present perfect tense; изразување на минати навики и обичаи; модални глаголи за изразување предвидувања за иднината; бројни и небројни именки; too, too much/many, (not) enough;				
12.	Методи на учење: предавања, вежби, конултации				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+30+30=120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		30 часа
		16.3.	Домашно учење		30 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)			70 бода
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бода
	17.3.	Активност и учество			20 бода
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)		

		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Англиски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Придружна евалуација на студентите и самоевалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Araminta Crace, Richard Acklam	New Total English students' book	Pearson Education Limited	2011
		2.	Araminta Crace, Richard Acklam	New Total English activebook	Pearson Education Limited	2011
		3.				
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Swan, M	Practical English Usage	Oxford University Press	1994
		2.	McCarthy, M., and O'Dell, F.	English Vocabulary in Use	Cambridge University Press	1996
		3.				

1.	Наслов на наставниот предмет	ШПАНСКИ ЈАЗИК 1			
2.	Код	4FF102217			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв			
6.	Академска година / семестар	Прва / прв	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Лектор м-р Марија Тодорова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Способност за усно и писмено изразување и разбирање на едноставни ситуации од секојдневниот живот, способност за пренесување на прочитани содржини со едноставен јазик и стил, способност на студентите да даваат и бараат информации, да поздравуваат, да комуницираат по телефон, да разговараат на теми од секојдневниот живот, да го опишуваат амбиентот во кој живеат, да зборуваат за своите навики и интереси како и утврдување на граматичките структури и содржини итн.				
11.	Содржина на предметната програма: Основните карактеристики на јазикот. Правила за читање и пишување. Совладување на основни граматички содржини: определен и неопределен член, род и број кај именките, описни придавки, показни, посвојни, прашални, извични придавки, прости броеви. Сегашно и минато време. Видови одречни и прашални реченици. Кратки дијалози од секојдневниот живот, годишни времиња, пишување кратки и едноставни состави кои ги содржат изучуваните граматички структури и терминологија.				
12.	Методи на учење: Семинари, интерактивен метод: работа во групи, реферати, домашни работи, семинарски работи, дискусија, дебата, техники на кооперативно учење, индивидуални задачи, симулација на воннаставни воспитно-образовни активности, самостојно учење.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа= 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+30+30= 120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часа	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часа	
		16.3.	Домашно учење	30 часа	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик и шпански јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација	

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	M. Kovacheva, I. Verdial, Stefka Alexandrova	“Español”	”Prosveta”, Sofia 2003
		2.	A. Jarvis, R. Lebrede, F. Mena-Ayllón	“Basic Spanish Grammar”	Houghton Mifflin Company - USA 2000
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	A. Gonzales Hermoso, J. R. Cuenot, M. Sanchez Alfaro	“Gramatica de español lengua extranjera”	Мадрид, Шпанија 1999
		2.	Cristina Karpacheva	“Manual de español”	Софија 1998
		3.	Ramon Sarmiento	“Gramatica progresiva de español para extranjeros”	”Colibri”, Софија 1998

1.	Наслов на наставниот предмет	РУСКИ ЈАЗИК 1			
2.	Код	4FF101217			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Прва/прв	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Толе Белчев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Основната цел на курсот е да се обучат студентите за практично владеење со рускиот јазик карактеристично за основно ниво на владеење со рускиот јазик, преку кој ќе се стекнат со фонд на руски зборови – 700 - 1000 зборови (за првиот и вториот семестар), развиени навики за восприемање на говор во форма на монолог и дијалог, развиени навики за користење на устен разговорно-битов говор, како и развиени навики за читање и пишување.				
11.	Содржина на предметната програма: Во обуката основниот акцент ќе биде ставен врз совладувањето на руската азбука и граматичките категории во рускиот јазик: Именки, Род и број кај именките, Лични заменки, Присвојни заменки, Инфинитивни конструкции со зборовите „ можно “ и „ нужно “, Показни заменки. Во обуката ќе се користи неспецијализирана (битова) тематика со културолошки карактер: поздравување, запознавање, поставување прашања од типот „Кој е ова?“ и „Што е ова?“, Семејство, заблагодарување, „мој, моја, мое, мои“, поставување прашања од типот „Кој си ти?“ и „Кој сте вие?“.				
12.	Методи на учење: Семинари, интерактивен метод: работа во групи, реферати, домашни работи, семинарски работи, дискусија, дебата, техники на кооперативно учење, индивидуални задачи, симулација на воннаставни воспитно-образовни активности, самостојно учење.				
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа= 120 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+15+15+30+30= 120 часа (2+1+1)		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		30 часа
		16.3.	Домашно учење		30 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 поени
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 поени
	17.3.	Активност и учество			20 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	

		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бодови од двата колоквиуми, семинарската, редовноста на предавања и вежби	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик, руски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација	

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Л.В. Московкин, Л.В. Сильвина	Русский язык – Учебник для иностранных студентов подготовительных факультетов	СМИО ПРЕСС, Санкт-Петербург	2006
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Ирина Осипова	«Ключ» - Учебник русского языка для начинающих.	Corvina, Москва	2005
	2.	А. А. Бондаренко, И.В. Гуркова	- Здравствуй, русский язык!,	Просвещение, Москва,	2002
	3.	Јованов, Ј., Голаков, К.	Македонско-руски разговорник со изговор (Македонско-русский язык с произношениями)	„Венеција“ – Штип	2011

1.	Наслов на наставниот предмет	СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА			
2.	Код	4F0107717			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма	Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип Универзитетски спортски центар			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв циклус стручни студии			
6.	Академска година / семестар	Прва/Прв	7.	Број на ЕКТС кредити	0
8.	Наставник	Доц. д-р Билјана Попеска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Задоволување на потреби на студентите за движење и физичка активност, одржување и развој на моторичките способности; стекнување знаења за самостоен избор и вклучување во рекреативни програми за вежбање.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Општа физичка подготовка (запознавање со основните принципи на физичкото вежбање, вежби за јакнење на одделни мускулни групи и регии); 2. Општа физичка подготовка (запознавање и примена на различни форми и начини за правилно загревање за физичка активност, вежби за јакнење на одделни мускулни групи и регии; 3. Аеробик, боречки спортови или партерна гимнастика; 4. Активности на отворено – планинарење, ориентација во природа; 5. Кошарка (увежбување на основните елементи од кошарката - водење, додавање, двочекор, шут на кош); 6. Кошарка (игра); 7. Пинг - понг и бадмингтон; 8. Пинг - понг и бадмингтон; 9. Одбојка (игра); 10. Ракомет (игра); 11. Активности на отворено – возење велосипед, ролери; 12. Проверка на моторичките способности, елементарни игри, ора и танци.				
12.	Методи на учење: метод на практично вежбање, метод на спортски тренинг				
13.	Вкупен расположив фонд на време	24 часа			
14.	Распределба на расположивото време	0+0+2			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	часа	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	24часа	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	часа	
		16.2.	Самостојни задачи	часа	
		16.3.	Домашно учење	часа	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)			
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			
	17.3.	Активност и учество			
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)				

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	60% активно присуство во наставата			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Моторички тестови, набљудување, анкета			
22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Јовановски, Ј	Антропомоторика	Факултет за физичка култура - Скопје	2013
	2	Wilmore, J. & Costill, D.	Physiology of sport and exercise, (Third edition),	Champaign: Human Kinetic, Illinois.	2002
	3	Beashel, P., Sibon, A., & Tailor, J.	Sport examined	Nelson Thornes Ltd,	2004
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Haywood, K., & Getchell, N.	Life span motor development	Champaign: IL. Human Kinetics.	2004
	2.	Malacko,J.	Osnove sportskog treninga	Sportska akademija, Beograd	2000
	3.	Malina, R., Bouchard, C. & Bar – Or, O	Growth, Maturation and Physical Activity (Second Edition).	Champaign: IL. Human Kinetics.	2004

1.	Наслов на наставниот предмет	ХИСТОЛОГИЈА СО ЕМБРИОЛОГИЈА			
2.	Код	ЗМФ103812			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Катедра за фундаментални медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Невенка Величкова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана прва година на студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на овој предмет е студентите да се запознаат со хистолошката градба на сите ткива и органски системи. Изучувајќи го овој предмет студентите ќе се здобијат со елементарни знаења од областа на Хистологијата и ембриологијата како неминовен услов за совладување на некои други предмети или модули, како што се Патологија и Патофизиологија со посебен осврт на хистолошка градба на скелетен и мускулен систем. Сите теоретски сознанија во овој предмет, студентите ги проверуваат и утврдуваат со практична лабораториска работа и вежби.				
11.	Содржина на предметната програма: - Ткива (Епително, Соединително, Мускулно, Нервно) - Хистолошка градба на органски системи (Дигестивен Респираторен, Уринарен, Полов и Ендокрин) - Ембрионален развиток (Морула, бластула, гастрела и органогенеза)				
12.	Методи на учење: Предавања, вежби, семинариуми, истражувачки и практични активности				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 часа			
14.	Распределба на расположивото време	2+1+1			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часови
		16.2.	Самостојни задачи		15 часови
		16.3.	Домашно учење		15 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Освоени 42 поени
20.	Јазик на кој се изведува наставата	македонски
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Евалуацијата на знаењата е континуална и истата се остварува преку оценување на семинари, есеи, усмени презентации, учество во дискусии, тестови и други начини на проверка на знаењата. Врз база на сите активности кои се применуваат и оценуваат, вклучувајќи го и завршниот испит, се врши евалуација на квалитетот на наставата.

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Мајкл Х. Рос; Павлина Војчич	Хистологија - текст и атлас	Табернакул	2010
		2.	Луиз Карлос Жунквеира; Хосе Карнеиро	Основи на хистологијата	Просветно дело	2009
		3.	Невена Костовска; Лилјана Миленкова	Хистологија со ембриологија		
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Нада Митева	Хистологија со ембриологија		
		2.	В. Дуанчич	Хистологија со ембриологија		
3.						

1.	Наслов на наставниот предмет	БАЛНЕОЛОГИЈА И ХИДРОТЕРАПИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на теоретската настава, студентите ќе се запознаат со хидро и балнеотерапијата како составен дел на физикалната терапија. Во наставната програма ќе ја изучуваат класификацијата на минералните води, нивните механизми на дејствување врз човечкиот организам, како и методите и начините на нивна примена. По детално ќе ги изучуваат различните видови минерални води, нивниот состав и физиолошко дејство врз организмот. Во вториот дел ќе се изучуваат различните техники, методи и дозирања во хидротерапијата и основните принципи за комбинирање на водата со останатите физикалните фактори и правилата за составување на физиотерапевтска програма во зависност од дијагнозата и општата состојба на пациентот. Во склоп на наставната програма се вклучени и термините СПА, таласотерапија, пелоидотерапија, вапотерапија, псамотерапија, климатологија.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Вовед во балнеологијата; 2. Методи во балнеологија и балнеопрофилакса; 3. Класификација на минералните води според минералниот состав; 4. Класификација на минералните води според: температурата, минерализацијата и рН – вредноста; 5. Физиолошко и лековито дејство на водата врз одделните органи и системи; 6. Методи на хидротерапија; 7. Методи на примена, апликација и дозирање на хидропроцедурите; 8. Вапотерапија и криотерапија; 9. Пелоидотерапија; 10. Псамотерапија; 11. Климатотерапија; 12. Бањите во Р. Македонија, минерален состав и лековито дејство на водите во РМ; 13. Таласотерапија; Аеролотерапија; Хелиотерапија; 14. Хидрокинезитерапија; 15. Аквааеробик;				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+15+45			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часови

		16.2.	Самостојни задачи	15 часови		
		16.3.	Домашно учење	45 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови		70 бодови		
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови		
	17.3.	Активност и учество		20 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)			
од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)			
од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)			
од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)			
од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени;			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Придружна евалуација на студентите и самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Данче Василева	Авторизирани предавања	УГД-Штип	2017
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Калаиџиев, Г., Топузов, И.,	Физиотерапија, курортологија, рехабилитација	Благоев град	2002
		2.	Рескова М., Кирова И.	Физикална терапија (општ и специјален дел)	Софија	2001

1.	Наслов на наставниот предмет	МИКРОБИОЛОГИЈА СО ИМУНОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „гоце делчев“ штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Прва / прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р сци. мед. Васо талески асс. д-р Сандра Неделковска			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Основна цел на предметот е студентите да се запознаат и да стекнат солидни теоретски и практични знаења од областа на микробиологијата и основи на имунологијата.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Историски развој на микробиологијата како наука, значење на микроорганизмите, Класификација, таксономски категории и номенклатура, големина, облик и распоред На бактериите 2. Градба на бактериска клетка: обвивки, цитоплазма со цитоплазматски инклузии, Израсходи, спори кај бактериите, подвижност на бактериите, услови за растење и Размножување на бактериите, фази на размножување, бактериски колонии 3. Хемиски состав, метаболизам, механизам на исхрана на бактериите. Метаболизам на Енергија 4. Метаболизам на нуклеинските киселини. Репликација на ДНА. Разградување на Нуклеинските киселини. Генетика на бактериите. Фенотипски и генотипски Варијации кај бактериите. Пренесување на гени 5. Распространетост на микроорганизмите. Асоцијации на микроорганизмите. Патогеност и вируленција. Инфекција и инфективна болест. Неспецифична и специфична одбрана (имунитет) кај луѓето. Антигени и антитела. Систем на комплемент. Имунотерапија и имунопрофилакса. Хиперсензитивност и автоимунитет. 6. Стерилизација и дезинфекција. Антибиотици и хемиотерапевтици. Резистенција на Микроорганизмите кон хемиотераписки средства. Несакани дејства на хемиотерапевтиците 7. Аеробни и анаеробни Грам позитивни и негативни коки. 8. Грам негативни бацили. Грам позитивни бацили: спорогени и неспорогени. 9. Спирални бактерии. Микобактерии. 10. Морфологија, градба класификација и размножување на вируси. Значење на вирусните инфекции 11. Најзначајни ДНК и РНК вируси				

	12. Морфологија, градба, класификација и размножување на габички. Најважни причинители на површни и системски микози. Морфологија, градба, класификација и значење на паразити Практични наставни единици: 1. Принципи на безбедност при работа во микробиолошка лабораторија. 2. Земање, пакување и испраќање на материјал за микробиолошко испитување. 3. Микроскоп и микроскопски испитувања на микроорганизмите (светлосен микроскоп, флуоресцентен микроскоп, електронски микроскоп). Боење на микроорганизмите (Грам, Гимза, Ziehl-Neelsen) 4. Хранителни подлоги, култивирање и идентификација на бактериите (класични биохемиски реакции, автоматски системи за идентификација) 5. Испитување на осетливоста на бактериите кон хемиотерапевтски средства/Антибиограм (класични дифузионни и дилуционни методи, автоматски системи, Е-тест). 6. Хемокултури 7. Класични серолошки реакции. Брзи тестови 8. Имуноензимски методи (ЕЛИСА, ВИДАС) 9. Стерилизација 10. Дезинфекција 11. Методи на вирусолошка дијагностика. 12. Дијагноза на габички и паразити			
12.	Методи на учење Метод на усно изложување и метод на практична работа			
13.	Вкупен расположлив фонд на време		120 часови	
14.	Распределба на расположливото време		2+1+1	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	24 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), Семинари, тимска работа	36 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови
		16.2	Самостојни задачи	30 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови		40 бодови
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		10 бодови
	17.3	Активност и учество на предавања		10 бодови
	17.4	Активност и учество на вежби		10 бодови
	17.5	Завршен испит		30 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	До 50 бода		5 (пет) (F)
		Од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		Од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		Од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		Од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		Од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Редовно присуство на теоретска и практична настава,	

		Два колоквиума, и најмалку освоени 42 бода.			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација од студентите и самоевалуација		
22.	Литература				
2 2. 1	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Гринвуд Д. Со соработници,	„Медицинска Микробиологија“	Проектот на Владата на Р. Македонија За превод на стручни и научни книги	17-то издание 2006, преведено 2011
	2.	Васо Талески	Микробиологија со паразитологија – Скрипта за студенти на стручни студии (физикална терапија, забни техничари-протетичари, оптометрија)	Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, електронско издание	2014
	3.	Васо Талески, Марија Димитрова, <u>Марина Данилова</u>	Микробиологија со паразитологија – Практикум за студенти на стручни студии (физикална терапија, забни техничари-протетичари, оптометрија)	Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, електронско издание	2014
	4.	Пановски Никола и соработници Гостин автор: Васо Талески	“Медицинска Микробиологија-општ дел“	Катедра по Микробиологија со паразитологија, МФ Скопје	2011
	5.	Пановски Никола и соработници Гостин автор: Васо Талески	“Медицинска Микробиологија и паразитологија-специјален дел“	Катедра по Микробиологија со паразитологија, МФ Скопје	2011
	Дополнителна литература				
	Ред. Број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Jawetz, Melnick, & Adelberg	“Medical Microbiology”	The mcgraw-Hill Companies	24 th ed., 2007

1.	Наслов на наставниот предмет	ФИЗИОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Доц. д-р Мире Спасов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со нормалното физиолошко функционирање на човековото тело и основните механизми на нормално функционирање на одделните органи и органски системи. Во текот на практичната настава студентите своите теоретски знаења ќе ги проверуваат со изведување на вежби и експерименти во лабораториски услови и при истите ќе можат да видат одредени реакции и механизми во in vitro услови.				
11.	Содржина на предметната програма: <u>Теоретска настава</u> - Вовед во физиологијата - основната функционална организација на човековото тело; клеточна организација и контрола на внатрешната средина. - Телесни течности и електролити; транспорт на јони и молекули, мембрански и акционен потенцијал; Крв, серум, плазма и крвни клетки. - Кардиоваскуларен систем; физиологија на срцето, ритмичка експитација на срцето, минутен и ударен волумен; срцеви тонови, електрокардиограм, циркулација и микроциркулација; проток на крвта и крвен притисок. - Нервен систем; физиологија и организација на нервниот систем; поделба, моторна функција на рбетниот мозок, мозочното стебло и кората на мозокот; спинални рефлекс; интелектуална функција на мозокот и автономен нервен систем. - Мускулен систем; видови на мускули и градба; проста и сложена мускулна контракција, тек на мускулната контракција. - Респираторен систем со физиологија на дишењето; белодробна вентилација и белодробна циркулација, услови за размена и транспорт на гасовите; регулација на дишењето. - Дигестивен систем и гастроинтестинална физиологија; транспорт и мешање на храната, секреторна функција на плункови жлезди, хепар и панкреас, варење и апсорпција на храната. - Уринарен систем; физиологија на бубрезите, создавање на урина во бубрезите, гломеруларна филтрација, тубуларна секреција и реабсорпција, регулација на осмоларноста и ацидо-базна рамнотежа. - Репродуктивен систем; градба на машки и женски полов систем и влијанието на половите хормони кај мажите и жените. - Ендокрин систем; хормони на хипофиза, хипоталамус, тиреоидеа и паратиреоидеа, адренокортикални хормони, хормони на панкреас, епифиза. - Терморегулација и метаболизам; регулација на телесната температура, хипотермија и хипертермија; анаболизам и катаболизам. - Систем на сетила; сензорна физиологија; физиологија на сетилата за допир, положба, болка, вид, слух, вкус и мирис.				

	<u>Практична настава</u> 1. Вода, својства, физиолошко значење и процентуална застапеност во зависност од возраста и ткивата, површински напон. 2. Транспортни механизми на клетката; активен и пасивен транспорт, дифузија и осмоза. 3. Биоелектрични потенцијали; автоматизам на работата на срцето; акционен потенцијал кај жабешко срце; фактори кои влијаат врз срцевата работа и нивна регистрација. 4. Нервно-мускулен систем и мионеврална врска; парабиоза на нервно ткиво по Воденски; рефлекс на бришење. 5. Тек на мускулната контракција; тетанизирање на скелетен мускул; изотонична и изометрична мускулна контракција. 6. Белодробни волумени и белодробни капацитети; витален капацитет, спирометрија. 7. Ресорпција на хранливите материи и давање на инјекции; плунка, желудочен сок, жолчка и панкреасен сок. 8. Уринарен систем; својства на урината, седимент; пресметување на бубрежен клиренс. 9. Репродуктивен систем, машки и женски, тестектомија и овариектомија кај белиот лабораториски стаорец и нивни ефекти. 10. Ендокрин систем; хипофиза, дилуционен тест; тироидна жлезда, тиреоидектомија; панкреас, ниво на глукоза во крв. 11. Промет на материите и енергијата и одредување на калоричната вредност на хранливите материи; термометрија, терморегулација и добивање на хипотермија. 12. Звучна трансдукција, Мариотов опит, естезиометар по Фреј, таблица на Ишихара.			
12.	Методи на учење: <u>Теоретска настава</u> Интерактивна настава: предавања во голема група со дискусија и ангажирање на студентите. Мултимедијална настава. E-learning. Постојан on-line контакт со студентите. Поединечни консултации со студентите и консултации во групи. <u>Практична настава</u> Практични лабораториски вежби во мали групи. Аудиториски вежби. Завршна практична вежба.			
13.	Вкупен расположив фонд на време		5 ЕКТС x 30 часа =150 часа	
14.	Распределба на расположивото време		30+30+15+15+45	
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часови
		16.2.	Самостојни задачи	15 часови
		16.3.	Домашно учење	60 часови
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови

	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови
	17.3.	Активност и учество	20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Освоени најмалку 42 бода
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Електронска самоевалуација

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. Број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Ицко К. Ѓоргоски, Мире В. Спасов	Физиологија за Фармацевти	УГД- ФМН, Штип 2015
		2.	Gayton C.A..	Физиологија човјека и механизми болести	Медицинска наклада, Загреб 1995
		3.	Владимир Трајковски	Физиологија со функционална анатомија	Филозофски факултет, Институт за дефектологија, Скопје. 2007
		4.	Ицко К. Ѓоргоски и сор.	Физиологија	УКИМ - ПМФ, Скопје 2005
		5.	Мире В. Спасов, Ицко К. Ѓоргоски	Практикум по физиологија	УГД - ФМН, Штип 2015
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Physiology	Linda Costanzo	Saunders 2006
		2.	Human Physiology: The Mechanisms of Body Function - 8th Edition	Arthur Vander and James Sherman and Dorothy Luciano	McGraw-Hill Education 2006
		3.	Ицко К. Ѓоргоски, Митко И. Младенов	Физиолошки практикум	УКИМ - ПМФ, Скопје 2006

1.	Наслов на наставниот предмет	ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА 2			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва /Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Положен испит по Физикална медицина и рехабилитација 1			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): <i>Теоретската настава.</i> Во текот на теоретската настава, студентите ќе се запознаат со основните принципи за комбинирање на физикалните фактори и правилата за составување на физиотерапевтска програма во зависност од дијагнозата и општата состојба на пациентот. Студентите ќе ги изучуваат методите, техниките и дозирањето на сите природни и преформирани физикални фактори. <i>Практичната настава.</i> Во текот на практичната работа студентите своите теоретски знаења ќе ги применуваат и утврдуваат преку вежби во кабинетот за физикална терапија и рехабилитација, при што од секој студент ќе се бара да даде свое мислење за составување на физиотерапевтска програма, техника, методика и дозирање во зависност од дијагнозата на пациентот.				
11.	Содржина на предметната програма: Составување на физиотерапевтска програма Електротерапија Струи со низок напон и ниска фреквенција Среднофреквентни струи Струи со висок напон и висока фреквенција Електродијагностика и електростимулација Терапија со ултразвук Магнетотерапија Ласертерапија Физикална терапија во акупунктурни точки Светлинска терапија. Хелиотерапија Физиопрофилактика				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по физикална терапија употреба на апарати за физикална терапија и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+30+30+60			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови

16.	Други форми на активности		16.1.	Проектни задачи	30 часови	
			16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
			16.3.	Домашно учење	60 часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови			70 бодови	
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			Од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмалку 42 поени од предиспитни активности			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и анкетирање на студентите			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ленче Николовска	Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 општ и специјален дел	УГД – Штип ISBN 978-608-244-130-6.	2014
		2.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Колева-Јошинова	Физикални фактори и здраво тело	Софија	2006
		2.	Јасногородски, В. Г. В.	Електротерапија	Софија	2004
		3.	М.Рескова, И.Кирова	Физикална терапија (општ и специјален дел)	Софија	2001

1.	Наслов на наставниот предмет	ПАТОКИНЕЗИОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан втор семестар и положен испит по Кинезиологија			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со основите и значењето на патокинезиологијата во процесот на задлабочување и усовршување на нивните познавања во областа на физиотерапијата, коешто е неопходно за поточно подготвување на физиотерапевтски програми, поставување на конкретни задачи, избор на средства и нивната методика при практично спроведување на процедурите по физиотерапија. Самостојното, конкретно и задлабочено изучување на патолошките девијации на човечките движења им овозможува комбинирање на знаењата од различни дисциплини – анатомија, физиологија, биомеханика, како и фундаментални знаења во однос на други дисциплини – неврологија, кинезитерапија, ортопедија и други кои го изучуваат мускулно-скелетниот и нервно-мускулниот систем.				
11.	Содржина на предметната програма: Основи на патокинезиологијата; Патолошки промени на локомоторниот апарат: коски, зглобови, мускули, нерви; Патофактори за нарушување на мускулната функција и мускулен дисбаланс; Компенсаторни и заменски движења; Координација и дискоординација на движењата; Патокинезиологија на горен екстремитет: рамо; Патокинезиологија на горен екстремитет: лакт; Патокинезиологија на горен екстремитет: рачен зглоб, дланка и прсти; Патокинезиологија на 'рбетен столб; Патокинезиологија на долен екстремитет: карлица; Патокинезиологија на долен екстремитет: колено; Патокинезиологија на долен екстремитет: глужд и стапало;				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на вежби со активно учество на сите студенти се со цел да се оспособат да ги распознаваат патокинезиолошките промени.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+30+30+60			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење	60 часови	
17.	Начин на оценување				

	17.1.	Тестови				70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)				10 бодови
	17.3.	Активност и учество				20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени;				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Придружна евалуација на студентите и самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Данче Василева	Интерна скрипта од предавања	УГД-Штип	2017
		2.	Пол Б. Пинсент, Џереми К.Т. Фербенк, Ендру Џ. Кар	Мерила на исход во ортопедијата и ортопедската трауматологија	Арс Ламин а ДОО	2011
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Стефан Банков, Вилма Крстева, Јавор Важаров	Мануелно мускулно тестирање со основи на кинезиологијата и патокинезиологијата	Медицина и физкултура, Софија	1991
		2.	Николај Попов	Кинезиологија и патокинезиологија на локомоторниот апарат	НСА – ПРЕС, Софија	2009
		3.				

1.	Наслов на наставниот предмет	ЗДРАВСТВЕНА НЕГА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Проф.д-р Гордана Панова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана година			
10.	Цели/компетенции на предметот: Разбирање на улогата на лаборантот како извршител на должност туку задолжително внесување на љубов и сочувство во работењето со болните, постапки при прием на пациентите, постапка при итен случај, познавање на различните видови диети применети кај различни болести, припрема на болниот за дијагностички испитувања и познавање на истите, давање на парентерална и интравенска инекција, познавање на изворите на инфекција и мерките за лична заштита, начин на постапување при анафилактичен шок, колапс и кома.				
11.	Содржина на предметот: 1.Запознавање со содржината и важноста на предметот Нега на болен; 2.Организација на болниците и болничката служба; 3.Болничка соба, болнички кревет и болничка пресека; 4.Прием на болен , 5.Исхрана на болен, чистота на телото на болниот и грижа за душевното расположение на болниот; 6.Опсервација на болен, витални знаци и односот помеѓу нив; 7.Дијагностички испитувања на болен; 8.Контрола на уринирање; 9.Чување на лекови и препарати; 10.Внесување на лекови во организмот со инекции; 11.Спречување и заштита од инфекции; 12.Постапка при анафилактичен шок, колапс. Вежби 1.Организација на болниците и болничката служба; 2.Прием на пациенти, 3.Услуги на пациенти на одделение, 4.Работа со итни случаи, 5.Парентерално боцкање, 6.Интравенска инекција, 7.Опсервација на болен, витални знаци и односот помеѓу нив; 7.Дијагностички испитувања на болен; 8.Контрола на уринирање; 9.Чување на лекови и препарати; 10.Внесување на лекови во организмот со инекции; 11.Спречување и заштита од инфекции; 12.Постапка при анафилактичен шок, колапс.				
12.	Методи на учење:предавање,вежби,консултации,				
13.	Вкупен расположив фонд на време	2+2+1			
14.	Распределба на расположивото време				

15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови
		16.3.	Домашно учење	30 часови
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови и завршен испит		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	Од 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Положени два колоквиуми, редовност од предавање и презентирање на сопствена проектна задача и освоени најмалку 42 бода.		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Непосредни предавања (face to face) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремени кабинети, работа на фантоми, поделба на студентите во парови т.н. (играње улоги) и употреба на други едукативни помагала и нагледни средства		

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Доц.др.Г.Панова	Медицинска етика со деонтологија	УГД-Штип 2010
		2.	Др Ликар Душан	Општа и специјална нега на болен;	Таберна кул Скопје 2000
		3.	Бархаш П. А.	Нега на болен и медицинска техника;	Таберна кул Скопје 2010
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Фучкар Г.	Процес на здравствената нега;	Здравствена вена 2007

					школа- Загреб	
		2.	Крстиќ А.	Нови содржини на сестринската работа;	Медицински факултет, Белград,	2005
		3.	Marguerit S.Ambrose, RN,DNSC,APRN,BC Frances W.Quinless,RN,PhD	Сестринска дијагноза	Дата статус Београд	2011

1.	Наслов на наставниот предмет	БИОФИЗИКА			
2.	Код	3MF129217			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв			
6.	Академска година / семестар	Прва/ втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Зденка Стојановска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Утврдување и проширување на основните теоретски и практични знаења од физиката како основа на одредени физиолошки процеси. Запознавање со биолошките ефекти од одредени физички појави како и нивната примена во медицинска дијагностика и терапија.				
11.	Содржина на предметната програма: А.) Предавања 1. Биомеханика. 2. Биомеханика на локомоторниот систем;Еластични особини на телата. 3. Осцилации и звук. Биоакустика (процес на слушање и говор) 4. Биолошки ефекти од ултразвукот; Основни принципи на ултразвучната дијагностика и терапија. 5. Биомеханика на флуиди; Течење на крвта низ крвните садови; Површински пјави 6. Темодинамика на човечкиот организам; Транспортни процеси во човечкиот организам. 7. Електрични сигнали во организмот. Регистрирање на електричните сигнали. 8. Магнетни појави; магнетни особини на телата; 9. Основни појави и закони во оптиката. Оптички инструменти; 10. Елементи на визуелната перцепција;11. Јониирачки зрачења; 12. Биолошки ефекти од јонизирачкото зрачење. Дозиметрија и радијациона заштита. Б.) Вежби 1. Биомеханика на локомоторниот систем 2. Еластични деформации на коските и ткивата. 3. Процес на генерирање на звук во увото 4. Примери од ултразвучна ЕХО техника 5. Биомеханика на флуиди; 6. Енергетски промени во човековиот организам 7. Електрични потенцијали и биопотенцијали. 8. Електрична струја и ефекти од електричната струја врз човековиот организам. 9. Определување на положба на лик кај различни типови на леќи. 10. Определување на зголемувањето во оптички системи.11. Резолуција на оптичките инструменти 12. Дозиметрија				
12.	Методи на учење: Теоретска настава: интерактивни предавања во групи со дискусија и ангажирање на студентите. Мултимедијална настава. Е-учење. Поединечни консултации со студентите и консултации во групи.Аудиториски вежби.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+30+30 = 120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		30 часа
		16.3.	Домашно учење		30 часа
17.	Начин на оценување				

	17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)			70 бода	
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бода	
	17.3.	Активност и учество			20 бода	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода од 51 до 60 бода од 61 до 70 бода од 71 до 80 бода од 81 до 90 бода од 91 до 100 бода			5 (пет) (F)	
					6 (шест) (E)	
					7 (седум) (D)	
					8 (осум) (C)	
					9 (девет) (B)	
					10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		60% успех од сите предиспитни активности т.е. 42 бода од двата колоквиуми, проектна задача, редовност на предавања и вежби			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација врз основ на сите активности кои се применуваат и оценуваат.			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Зденка Стојановска	Биофизика	УГД-Штип	2015
		2.	Андоновска Невенка	Биофизика	ПМФ-Скопје	2010
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.						

1.	Наслов на наставниот предмет	ЕКОЛОГИЈА СО ХИГИЕНА			
2.	Код	ЗМФ120917			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв циклус стручни студии			
6.	Академска година / семестар	Прва /втор	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф д-р Невенка Величкова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на овој предмет е студентите да се стекнат со основни знаења од областа на Здравствената екологија, заштитата на животната средина и хигиената воопшто. Специфични цели: Студентите стекнуваат знаења за здравствените ризици и последици од присуството на различни полутанти во нашата работна и животна средина и мерките за нивна заштита. Компетенции: Сите полутанти и токсиканти евентуално присутни во нашата животна средина, студентите ќе можат да ги препознаат и соодветно да се заштитат од нив и со тоа да ја зголемат јавната свест кај целата хумана популација.				
11.	Содржина на предметната програма: А) Предавања: 1. Вовед во екологијата; 2. Загадување на воздух; 3. Загадување на вода; 4. Отпадни материји (Медицински отпад) ; 5.Хемиски компоненти во животната средина; 6. Биоклиматологија; 7. Радијација; 8. Бучава; 9. Перзистентни органски загадувачи; 10. Полихлорирани бифенили; 11. Вовед во хигиена; 12. Поделба на хигиена. Б) Вежби: 1. Јавно здравствен аспект на ризиците на животната средина; 2. Загадување на воздухот и јавно-здравствени аспекти на аерозагадувањето; 3. Хигиена на вода и јавно-здравствен аспект на водоснабдувањето и санитацијата; 4. Јавно-здравствен аспект на површинските води и водите наменети за капење и рекреација; 5. Јавно-здравствен аспект на отпадни материји; 6. Јавно-здравствен аспект на училишна хигиена; 7. Јавно-здравствени аспекти на јонизирачко и нејонизирачко зрачење; 8. Здравствено еколошки аспекти на бучавата; 9. Хигиена на јавните и комуналните објекти; 10. Хигиена во образовни институции; 11. Хигиена во здравствените установи.				
12.	Методи на учење: Методи на учење: Теоретска настава; Интерактивна настава: предавања во групи од по 40 студенти со дискусија и ангажирање на студентите. Мултимедијална настава. Е-учење. Поединечни консултации со студентите и консултации во групи. Аудиторски вежби				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+30+15+30=120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30 часа

		16.2.	Самостојни задачи	15 часа	
		16.3.	Домашно учење	30 часа	
17.	Начин на оценување				
17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)			70 бода	
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бода	
17.3.	Активност и учество			20 бода	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)	
од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)		
од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)		
од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)		
од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Освоени 42 поени од присуство на предавања, реализација на вежби, изработка на семинарска/проектна задача и од два колоквиуми		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Врз база на сите активности кои се применуваат и оценуваат, вклучувајќи го и завршниот испит, се врши евалуација на квалитетот на наставата.		
22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Михаил Кочубовски, Владимир Кендровски	Хигиена со медицинска екологија	Универзитет „Гоце Делчев“ Штип	2011
	2.	R. Čosic	Udzbenik Higijene		1983
	3.	Милто Мулев	Заштита на животна средина		1997
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Kocijancic Radojka	Higijena	Zavod za udzbenike I nastavna sredstva, Beograd	2002

1.	Наслов на наставниот предмет	БИОХЕМИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Татјана Рушковска			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во рамките на предметот студентите ќе се запознаат со хемискиот состав на човековиот организам и со основните хемиски процеси кои се одвиваат во него. Ќе се запознаат и со дијагностичкото значење на некои позначајни клиничко-биохемиски параметри. Во текот на практичната настава студентите ќе ги усвојат основните принципи на работа во биохемиска лабораторија и начинот на изработка на некои квалитативни и квантитативни анализи.				
11.	Содржина на предметната програма: <u>Теоретска настава</u> 1. Дефиниција на биохемијата. Фази во работниот процес во клиничко-биохемиска лабораторија. 2. Вода и минерални соли: Натриум, калиум, хлорид, бикарбонат. Ацидо-базна рамнотежа. 3. Протеини 1: Амино киселини. Пептиди. Протеини. Основи на метаболизмот на протеините. Уреа. 4. Протеини 2: Протеини во крвната плазма. Хемоглобин: улога, хемиски состав и катаболизам. Билирубин. 5. Ензими 1: Основни својства на ензимите. Номенклатура и класификација. Активен центар. Кинетика на ензимските реакции. 6. Ензими 2: Основи на клиничката ензимологија. Дијагностичко значење на некои позначајни ензими. 7. Липиди 1: Основни својства и класификација на липидите. 8. Липиди 2: Основи на метаболизмот на липидите. Липопротеини во крвната плазма. 9. Јаглехидрати 1: Моносахариди. Олигосахариди. Полисахариди. 10. Јаглехидрати 2: Основи на метаболизмот на јаглехидратите. oГТТ и гликозилиран хемоглобин. 11. Нуклеински киселини. 12. Витамини: Својства и поделба. <u>Практична настава</u> 1. Основни мерки за заштита при работа во биохемиска лабораторија. 2. Земање на венска и капиларна крв. Избегнување на грешки во преаналитичката фаза. 3. Пипетирање. Фотометрирање. 4. Протеини 1: Таложување и денатурација на протеини. 5. Протеини 2: Квалитативно и квантитативно одредување на вкупни протеини со биуретска реакција. Албумини. 6. Ензими: Влијание на активатори и инхибитори врз ензимската активност на плунковата амилаза.				

	7. Липиди 1: Растворливост на липидите. Докажување на холестерол според Salkowski. 8. Липиди 2: Одредување на концентрацијата на вкупен холестерол во серум (ензимска квантитативна метода). 9. Липиди 3: Одредување на концентрацијата на триацилглицероли во серум (ензимска квантитативна метода). 10. Јаглехидрати 1: Фелингова проба. Одредување на концентрацијата на глукоза во серум со GOD-PAP метода. 11. Јаглехидрати 2: Одредување на концентрацијата на глукоза во серум со метода со хексокиназа. 12. Јаглехидрати 3: Прирачен глюкометар. Одредување на глукоза и кетонски тела во урина со тест-ленти.					
12.	Методи на учење: предавање, лабораториски вежби, работа во групи и индивидуална работа					
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа =120 часа			
14.	Распределба на расположивото време		30+15+15+15+45			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа		
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часа		
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа		
		16.2.	Самостојни задачи	15 часа		
		16.3.	Домашно учење	45 часа		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови			70 бодови	
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Ислушани предавања и вежби по предметот и освоени 42 поени по сите основи			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата					
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Татјана Рушковска	ОСНОВИ НА БИОХЕМИЈА,	Факултет за медицински науки при	2012

				Рецензирана скрипта	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип	
		2.	Татјана Рушковска	ОСНОВИ НА БИОХЕМИЈА, Рецензиран практикум	Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип	2012
		3.	Слобода А. Џекова- Стојкова и соработници	БИОХЕМИЈА	Катедра по биохемија при Медицински факултет, Скопје	1999
		4.	Дејвид Л. Нелсон и Мајкл М. Кокс	Ленинџер, ПРИНЦИПИ НА БИОХЕМИЈАТА, петто издание	НИД „Микена“, Битола, Преведен учебник – проект на Владата на Р. Македонија	
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				

1.	Наслов на наставниот предмет	МАНУЕЛНО МУСКУЛНО ТЕСТИРАЊЕ СО ПОСТИЗОМЕТРИЧНА РЕЛАКСАЦИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва/втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со мануелното мускулно тестирање одделните мускули на човечкото тело и техниките на постизометрична релаксација на истите, со цел моментално исчезнување на болките од мускулно потекло.				
11.	Содржина на предметната програма: 1.Значењето и принципите на мануелното мускулно тестирање; 2. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на главата и лицето; 3. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на вратот; 4. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на `рбетниот столб; 5. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на градниот кош; 6.Мануелно мускулно тестирање на мускулите на долните екстремитети; 7. Мануелно мускулно тестирање на мускулите на горните екстремитети; на мускулите на главата и лицето; 8. Постизометрична релаксација на мускулите на вратот; 9. Постизометрична релаксација на мускулите на `рбетниот столб; 10. Постизометрична релаксација на мускулите на градниот кош; 11. Постизометрична релаксација на мускулите на долните екстремитети; 12. Постизометрична релаксација на мускулите на горните екстремитети;				
12.	Методи на учење: Интерактивна практична настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на зададените задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време	120			
14.	Распределба на расположивото време	2+1+1			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часови
		16.2.	Самостојни задачи		/ часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови

18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)		
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетаирање на студентите				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Крајџикова Л, Николовска Л, Крстев Т, Василева Д, Страторска Т	Мануелна терапија и мобилизација на периферни зглобови - рецензирана скрипта	УГД ISBN: 978-608-244-311-9	2016
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Краев, К.	Постизометрична релаксација	НАТ-Прес	2006
		2.	Левит, К.	Мануелна терапија	СО-Прес	1998

1.	Наслов на наставниот предмет	ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА 3			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора / Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Положени испити по ФМР 1 и ФМР 2			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): <i>Теоретската настава.</i> Цел: Да му послужи на студентот физиотерапевт како основен теориски извор за физикалната терапија и рехабилитација која се применува кај конкретни заболувања нивните физиолошки и терапевтски дејства, како и конкретни методи за работа со истите.а. <i>Практичната настава.</i> Во текот на практичната работа студентите своите теоретски знаења ќе ги применуваат и утврдуваат во кабинетот по физикална медицина, каде директно ќе се запознаат со сите видови физикална терапија, нивните физиолошки и терапевтски дејства, како и конкретни методи за работа со истите при конкретни заболувања.				
11.	Содржина на предметната програма: Основни принципи и механизми на физиотерапијата, Составување на физиотерапевтска програма; ФТ и рехабилитација на ревматски болести (методи, техники, дозирање); ФТ и рехабилитација при дегенеративни болести (методи, техники, дозирање); ФТ и рехабилитација при ортопедски болести (методи, техники, дозирање); ФТ и рехабилитација при повреди на ЛМА (методи, техники, дозирање); ФТ и рехабилитација на нервни болести (методи, техники, дозирање); ФТ и рехабилитација на интерни болести (методи, техники, дозирање); ФТ при вродени аномалии на колк – дисплазија, сублуксација и луксација ФТ и рехабилитација при: distorsio, luxatio, fracturae ФТ и рехабилитација на: периферниот нервен систем, радикулити, плексити, невралгии (методи, техники, дозирање);				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по физикална терапија употреба на апарати за физикална терапија и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+30+30+60			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење	60 часови	

17.	Начин на оценување		
17.1.	Тестови		70 бодови
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Ленче Николовска	Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 општ и специјален дел	УГД – Штип ISBN 978-608-244-130-6.	2014
	2.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Колева, И.	Физикална терапија за здраво тело	софија	2005
	2.	Рескова, М. Кирова,И	Физикална терапија (општ и специјален дел)	Софија	2001
	3.	Ивет Колева	Основи на физикалната терапија и рехабилитација	МУ-Плевен	2011

1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА КИНЕЗИТЕРАПИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора / Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен втор и запишан трет семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со значењето, основите и средствата на КТ, како и нејзината примена во рехабилитацијата на различните дегенеративни и трауматски заболувања на апаратот за движење, деформитетите како и при заболувањето на внатрешните органи				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед во КТ; Предмет, објект и карактер на КТ; Движечки навики и динамични стереотипи; Правила за тренирање; Режим на движење; Методи и правила за дозирање на КТ; Видови КТ; Средства на КТ;Терминологија и скицирање на кинезитерапевтските вежби; Составување на шеми и комплекси за Кинезитерапија;				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+30+30+30+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30 часови
		16.2.	Самостојни задачи		30 часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмалку 42 поени од предиспитни активности		

20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и анкетаирање на студентите			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Николовска Л, Василева Д, Крстев Т, Страторска Т	Скрипта по клиничка кинезитерапија	УГД ISBN 978-608-244-342-3	2016
		2.	Николовска Л, Крстев Т, Василева Д, Страторска Т	Практикум по клиничка кинезитерапија	УГД ISBN 978-608-244-131-3	2014
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Мареков, М	Кинезитерапија (основи и средства)	НАТ-Прес	2006
2.		Богданов, П	Физиолошки и кинезиолошки основи на кинезитерапијата	СО-Прес	2005	

1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА МАСАЖА 1			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана учебна година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со медицинската масажа како дел од физикалната медицина, нејзините ефекти и физиолошко влијание врз одделните органи и системи. Студентите ќе ги изучуваат основните принципи и зафати, правилата, индикациите и контраиндикациите за масажа. Постепено ќе ги совладуваат методите и техниките на масажа на одделните делови од телото како и различните видови масажа кои наоѓаат широка примена во физикалната терапија.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Вовед во масажата; 2. Физиолошко влијание на масажата врз одделните органи и системи; 3. Основни техники и зафати за масажа; 4. Масажа на грб; 5. Масажа на лумбален дел; 6. Масажа на горни екстремитети; 7. Масажа на долни екстремитети; 8. Масажа на глава; 9. Масажа на лице; 10. Масажна јака; 11. Масажа на граден кош; 12. Масажа на стомак и на внатрешни органи;				
12.	Методи на учење: Интерактивни практични предавања , мултимедијални презентации, употреба на едукативни помагала и нагледни средства;				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+30+30+60			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење	60 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.		до 50 бода			5 (пет) (F)

	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)		
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација на постигнатите резултати и анкетирање на студентите				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ленче Николовска Тоше Крстев	Медицинска масажа 1 (интерна скрипта)	УГД – Штип	2008
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Краев, К.	Лечебен масаж	НАТ-Прес	2006
		2.	Левит, К.	Масажа при внатрешни болести	СО-Прес	2005

1.	Наслов на наставниот предмет	ИНТЕРНА МЕДИЦИНА СО РЕВМАТОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Лиљана Симоновска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Услов за да може да се слуша предметот е да се ислушани предметите Анатомија и Физиологија, а за да се полага предметот треба да бидат ислушани и положени предметите Анатомија и Физиологија.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): • Стекнување основни познавања за одредени заболувања од интерните болести кои се од предоминантно значење од аспект на физиотерапевтските техники • Стекнување со вештина за практична примена на научените теоретски сознанија				
11.	Содржина на предметната програма: • Болести и нарушувања на кардиоваскуларниот систем и местото и улогата на рехабилитацијата при истите • Болести и нарушувања на респираторниот систем и местото и улогата на рехабилитацијата при истите • Болести и нарушувања на зглобовите и сврзните ткива и местото и улогата на рехабилитацијата при истите				
12.	Методи на учење: интерактивни предавања, практична настава, проектни задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+15+45			
15.	Форми на наставните активности (на неделно ниво)	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности (на неделно ниво)	16.1.	Проектни задачи		15 часови
		16.2.	Самостојни задачи		15 часови
		16.3.	Домашно учење		45 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Присуство и активност на предавања			10 бодови
	17.2.	Присуство и активност на вежби			10 бодови
	17.3.	Континуирана проверка преку тестови			2 x 20 бодови
	17.4.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна) незадолжителна			10 бодови
	17.5.	Завршен испит			30 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Реализирани минимум 42 бода од присуството и активност на предавања, вежби и тестови	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Владимир Серафимовски и соработници	ИНТЕРНА МЕДИЦИНА (одбрани поглавја)	Македонска ризница, Куманово	2003
		2.	Чарлс Форбс, Вилијам Џексон	Клиничка медицина (Атлас во боја и текстови), Трето издание	Магор, Скопје	2012
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.		Авторизирани предавања од наставниците			

1.	Наслов на наставниот предмет	ПАТОФИЗИОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет “Гоце Делчев”, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Ивица Смоковски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен втор и запишан трет семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање на студентите со општите пореметувања на функцијата и патофизиолошките процеси на организмот.				
11.	Содржина на предметната програма: Теоретски наставни единици: Пореметувања на градбата и функцијата на макромолекулите Пореметувања на функцијата на субцелуларните структури Пореметувања на енергетскиот метаболизам и метаболизмот на основните хранливи материи Пореметувања на прометот на специфичните метаболички соединенија Пореметувања на прометот на водата и електролитите Пореметувања на ацидобазната рамнотежа Биолошко активни ендогени соединенија во патофизиолошките процеси Пореметувања на невровегетативната регулација. Патофизиолошка основа на болката. Пореметувања на терморегулацијата. Имунопатофизиологија Воспалени. Целокупно реагирање на организмот на нокса. Циркулаторен шок. Пореметување на свеста. Пореметување на развитокот и растот. Малигна преобразба и раст. Практични наставни единици: Патофизиолошки основи на наследување на болестите и синдромите Смрт на клетката Супстратни хипоенергози – гладување Пореметувања на метаболизмот на белковините Пореметувања на метаболизмот на пуринските и приримидинските бази – Гихт Пореметувања на прометот на калциумот, фосфатите и магензиумот Гастроинтестинални хормони и неуропептиди Реакции на пресадување на ткивата Патофизиологија на стареење				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби,практични вежби.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+15+45 = 120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава (15 недели x 3 часа)		30 часа
		15.2.	Вежби (15 недели x 2 часа)		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		15 часа
		16.3.	Домашно учење		45 часа

17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови (2 писмени колоквиуми по 20 бода)	40 бодови	
	17.2.	Семинарска работа/ проектна задача (презентација)	10 бодови	
	17.3.	Активност и учество на предавања и вежби	20 бодови	
	17.4	Завршен устен испит (теоретски и практичен)	30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Присуство на настава и освоени најмалку 42 поени од предиспитни активности.	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Gamulin S et all.	Pathophysiology	6 th edition	2005
		2.	Стефан Џ.Мек Фи и Вилијам Генонг	Патофизиологија на болести Вовед во клиничка медицина	Проект на Владата на Р.Македонија За превод на стручни книги	4-то издание Септември, 2002, преведено 2011
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Исак Таџер и соработници	Општа патолошка физиологија	Медицинска книга, Белград		

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ПЕДИЈАТРИЈАТА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора / Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана учебна година			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето, особеностите и методите на кинезитерапијата и рехабилитацијата, како немедикаментозен терапевтски пристап во лекувањето на различни заболувања и нарушувања во детска возраст. Стегнатите знаења за примена на терапевтските средства кај заболувањата и нарушувањата во детска возраст им овозможува на студентите подготовка за ефективно користење на ресурсите, како основна стратешка цел на образованието и праксата во долгорочен план.				
11.	Содржина на предметната програма: Анатомо-физиолошки карактеристики на децата во различните периоди; Рефлекси кај доенче. Раст и развој. Моторен развој; Значење и особености на кинезитерапијата кај деца; Вежби и масажа кај доенче; Кинезитерапија кај некои болести на респираторниот систем кај деца; Кинезитерапија кај реуматски и кардиоваскуларни заболувања кај деца; Кинезитерапија кај метаболитни заболувања во детска возраст; Кинезитерапија кај заболувања на локомоторниот апарат во детска возраст. Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем – детска церебрална парализа; Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем - родова траума на рамениот сплет; Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем - спинална мускулна атрофија; Кинезитерапија кај некои заболувања на нервно-мускулниот систем - прогресивна мускулна атрофија.				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+30+30+30+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30 часови
		16.2.	Самостојни задачи		30 часови

		16.3.	Домашно учење	60 часови
17.	Начин на оценување			
17.1.	Тестови			70 бодови
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени;	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Данче Василева	Авторизирани предавања	УГД – Штип	2017
		2.	Рендал Л. Брадом	Физикална медицина и рехабилитација	Табернакул	2011
		3.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Базил Џ.Зители Холи В.Дејвис	Атлас за педијатриска физикална дијагноза	Табернакул	2011
		2.	Светла Јанчева	Кинезитерапија во педијатријата	Болид Инс, Софија	2013
3.		Незабравка Генчева	Хиппотерапија	Болид Инс, Софија	2007	

1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА ЕТИКА
----	------------------------------	------------------

2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	ФМН			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трет семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф.д-р Гордана Панова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели/компетенции на предметот: Усвојување на основните етички и социолошки знаења за медицината и работа во медицината, оспособување на идните стручни медицински сестри/ техничари за согледување и лечење и нега на пациентот како комплексна биопсихосоцијална единка.				
11.	Содржина на предметот: Концептуален оквир на медицината, историски преглед на медицината како наука и пракса. Клиничка медицина и етички проблеми на клиничката работа. Историја на медицинската етика: Хипократова заклетва и нејзини историски импликации, женеvsка ревизија на Хипократовата заклетва и етички кодекси. Медицинската етика во пракса: специфичности на медицинската етика, деонтологија, медицинска тајна, поделена тајна, јатрогенизација, еутаназија, етичка и кривична одговорност на лекарот, етика на медицинските истражувања, медицинско право: основни проблеми и аспекти.				
12.	Методи на учење:предавање,вежби,консултации,				
13.	Вкупен расположив фонд на време	2+1+1			
14.	Распределба на расположивото време				
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	2x15 =30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15-часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	15 часови	
		16.3.	Домашно учење	30 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	Одо5о бода		5 (пет) (F)	
		од 51x до 60 бода		6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Положени два колоквиуми,редовност од предавање и презентирање на сопствена проектна задача,и освоени најмалку 42 бода.			

20.	Јазик на кој се изведува наставата	македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Писмено и усно презентирање на наставната содржина				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Доц.др.Г.Панова	Медицинска етика со деонтологија	УГД-Штип	2010
		2.	К.Р.Сетурман	Комуникациски вештини во клиничката пракса	Табернакул	2010
		3.	Поп-Нада Јорданова	Медицинска етика,	Медицински факултет, Скопје	2006
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Марсија Луис,Карол Тампаро	Медицинско право,етика и биоетика	Академски печат-Скопје	2010
		2.	Марич Јован	Медицинска етика,	Медицински факултет, Белград,	2005
3.		Оташевич В, Пејакович С	Медицинска етика и деонтологија,	Медицински факултет, Ниш	2005	

1.	Наслов на наставниот предмет	СТРУКТУРНИ КОМПЕТЕНЦИИ НА ЗДРАВСТВЕНИ РАБОТНИЦИ И СТУДЕНТИ			
2.	Код	3MF123417			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора/трет	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Цена Димова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан трет семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): - медицинска едукација со педагошки пристапи кон стигмата и нееднаквости кои потенцираат културното разбирање на индивидуалните пациенти, со особено внимание на силите кои влијаат врз здравјето на ниво над индивидуалните интеракции. - Ги разгледува постојните структурни пристапи кон стигмата и здравствените нееднаквости кои се развиваат надвор од медицината и предлага измени во медицинска едукација.				
11.	Содржина на предметната програма: А) Предавања: 1.Вовед во структурни компетенции на здравствени работници и студенти; 2.Наративна медицина; 3.Препознавање на структури кои ги обликуваат клинички интеракции; 4.развивање на екстра-клинички јазик на структура; 5.реартикулација на "културната" формулација во структурна смисла; 6.набљудување и замислување на структурни интервенции; 7.Културолошки аспекти во унапредување на здравје на вулнерабилни групи (однос доктор – пациент, студент – пациент, однос со лица од ранливи групи); 8.HIV и AIDS- поврзани со стигма и дискриминација: концептуална рамка и импликации, систем и нон -дискриминација во системот; 10.Нон-дискриминација на ранливи и социјални групи; 11.Специфичен пристап и подобрување на здравствена заштита на ранливите и социјални групи со соодветен пристап на нон-дискриминација;12.Интер културолошки и структурни компетенции и комуникации. Б) Вежби: 1.Етички аспекти на медицински истражувања врз луѓе и кај ранливо население; 2.Културолошки компетенции; 3.Структурни компетенции; 4.Наративна медицина; 5.Медицинска одговорност за недискриминација (ставови, знаења, вештини); 6.Дискриминација при заштита на здравјето кај вулнерабилните групи; 7.Културолошки и структурни аспекти на вулнерабилни групи; 8.Поимот еднаквост и негови претпоставки; 9.Респектирање на човековите права; 10.Јавното здравство и здравствениот систем напредување на културолошките и структурни компетенции на здравствените професионалци; 11.Културолошки аспекти во унапредување на здравје на вулнерабилни групи (однос доктор – пациент, студент – пациент, однос со лица од ранливи групи); 12.HIV и AIDS- поврзани со стигма и дискриминација: концептуална рамка и импликации.				
12.	Методи на учење: Предавања, работилници, аудиториски вежби, консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+0+60=60 часа			
15.		15.1.	Предавања- теоретска настава		30 час

	Форми на наставните активности	15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа
		16.2.	Самостојни задачи	0 часа
		16.3.	Домашно учење	60 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)		70 бода
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бода
	17.3.	Активност и учество		20 бода
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Предавања, работилници, аудиториски вежби, консултации.	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Придружна евалуација на студентите и самоевалуација	

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Vasile Astărăstoae Cristina Gavrilovici Mihaela Vicol Dezideriu Gergely Sandu Ion	Ethics and non-discrimination of vulnerable groups in the health system	Editura „Gr.T. U. M. F. Iasi, Copyright, ADIS,	2011
		2.	Beauchamp TL, Childress JF,	Principles of Biomedical Ethics,	Oxford University Press, Seventh ed.	2009
		3.	Jonathan M. Metzl Helena Hansen	Structural competency: Theorizing a new medical engagement with stigma and inequality Structural Stigma and Population Health	Social Science & Medicine Volume 103, Pages 126–133	2014
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Quesada J., Holmes SM, Sue K., Bourgois Ph.,	Re-invigorating the social history: "Structural vulnerability" as a tool for	Academic Medicine structural Vulnerabilit	2015	

				promoting structural competence in health care.	y Manuscript: 1-17	
		2.	Charon Rita, Hermann Nellie, Devlin Michael.	Close Reading and Creative Writing in Clinical Education: Teaching attention, Representation and Affiliation	Academic medicine	2015
		3.	Castaneda Heide,. Holmes Seth M, Madrigal DS., DeTrinidad Young Maria-Elena, Beyeler Naomi, Quesada James	Immigration as a Social Determinant of Health	Annu. Rev. Public Health 2015.36:375-392.	2015
		4.	Holmes Seth M, Greene Jeremy A. Stonington Scott D.	Locating global health in social medicine	Global Public Health: An International Journal for Research, Policy and Practice	2014

1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА МАСАЖА 2			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Четврти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен трети и запишан четврти семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): <i>Теоретската настава.</i> Во текот на теоретската настава, студентите ќе се запознаат со медицинската масажа како дел од физикалната медицина, нејзините ефекти и физиолошко влијание врз одделните органи и системи. Студентите ќе ги изучуваат основните принципи и зафати, правилата, индикациите и контраиндикациите за масажа. Постепено ќе ги совладуваат методите и техниките на масажа на одделните делови од телото како и различните видови масажа кои наоѓаат широка примена во физикалната терапија. <i>Практичната настава.</i> Во текот на практичната работа студентите своите теоретски знаења ќе ги применуваат и утврдуваат преку вежби во кабинетот за физикална терапија и рехабилитација, при што студентите ќе бидат поделени во парови за да можат практично да ги совладаат техниките и методите на масажа.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Специјални масажни техники; 2. Техники на периостална масажа на одделните делови на телото; 3 Сврзоткивна масажа на различни делови од телото; 4.Мануелна лимфна дренажа; 5.Откривање на рефлекторни промени на телесната површина; 6.Индикации и контраиндикации за рефлекторна масажа; 7.Рефлекторно сегментарна масажа на различни зони на телото; 8.Масажа кај интерни болести; 9. Масажа при заболување на кардиоваскуларниот систем; 10Масажа при невралгии, неврити, неврози и психози; 12. Масажа при повреди на ЛМА (контузии, дисторзии, луксации, фрактури); 13. Масажа кај дегенеративни заболувања на ЛМА;				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+30+30+60			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење	60 часови	

17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови	70 бодови			
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови			
	17.3.	Активност и учество	20 бодови			
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)			
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)			
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Придружна евалуација на студентите и самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ленче Николовска Тоше Крстев Данче Василева	Интерна скрипта од предавања по масажа	УГД-Штип	2009
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Краев, Т.,	Лечебен масаж	Софија,	2006
		2.	Тодоров, Т.,	Мануална медицина – дијагностика и терапија	ВСУ „Чернор изец храбар“	2005

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО НЕВРОЛОГИЈАТА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана учебна година Положен испит по Основи на кинезитерапија;			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето, основните и современи методи на кинезитерапијата и рехабилитацијата, како немедикаментозен терапевтски пристап во лекувањето на различни невролошки заболувања и состојби. Познавањето на основните и современи методи за евалуација на функционалните нарушувања на нервниот систем им овозможува подготовка за ефективно користење на ресурсите, како основна стратешка цел на образованието и праксата во долгорочен план.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед и значење на кинезитерапија и рехабилитација во неврологијата; Методи за терапевтски пристап Основни функционални методи за евалуација на пациенти со невролошки нарушувања; Кинезитерапија и рехабилитација кај мозочен инсулт; Кинезитерапија и рехабилитација кај мултиплекс склероза; Кинезитерапија и рехабилитација кај Паркинсонова болест; Кинезитерапија и рехабилитација кај воспалителни заболувања на нервниот систем; Кинезитерапија и рехабилитација кај кранио и спиналноцеребрални повреди; Кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања и повреди на лумбалниот дискус; Кинезитерапија и рехабилитација кај нарушувања на периферниот нервен систем; Кинезитерапија и рехабилитација кај полиневропатии; Кинезитерапија и рехабилитација кај неврози и психози.				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+30+30+30+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење	60 часови	
17.	Начин на оценување				

	17.1.	Тестови и завршен испит	70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови
	17.3.	Активност и учество	20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Данче Василева	Авторизирани предавања	УГД – Штип 2017
		2.	Рендал Л. Брадом	Физикална медицина и рехабилитација	Табернакул 2011
		3.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул 2012
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Volker Dietz, Nick S. Ward	Oxford textbook of neurorehabilitation	Oxford University Press 2015
		2.	Даниела Љубенова	Кинезитерапија кај нервни и психични болести	Бетапринт – Петрови и Сие, Софија 2011
		3.	Даниела Љубенова, Екатерина Титјанова	Неврорехабилитација . Во: Учебник по нервни болести - Општа неврологија. Под ред. на Акад. проф. д-р Екатерина Титјанова, ДН	Св. Климент Охридски, Софија 2015

1.	Наслов на наставниот предмет	ФУНКЦИОНАЛНА ДИЈАГНОЗА НА ЛОКОМОТОРЕН АПАРАТ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Четврти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Проф.д-р Ѓорѓи Зафировски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): <i>Теоретска настава</i> Студентот се здобива со знаења за функционалното тестирање на мускулоскелетниот апарат. Се запознава со општи тестови за мерење на обемот на движењата во зглобовите и процената на мускулната сила и специфични тестови за процена на функцијата на одделни мускулни групи, лигаменти и останатите елементи на локомоторниот апарат, како и тестови специфични за одделни мускулоскелетни нарушувања. <i>Практична настава.</i> Во тек на вежбите студентите ќе се запознаат со методите за функционално тестирање на локомоторниот и мускулниот систем. Тие ќе обработат повеќе различни пациенти со мускулоскелетни нарушувања и ќе се запознаат со постапките на извршување на тестовите, нормалните наоди и позитивните наоди на секој тест поодделно.				
11.	Содржина на предметната програма: Теоретски наставни единици: 11.1. Функционално тестирање на локомоторен апарат – вовед. Поим и значење. Анамнеза и физикален преглед кај пациент со мускулоскелетно нарушување 11. 2. Функционално испитување на рамо Функционално испитување на рамо – инспекција, палпација, обем на движења, процена на мускулна сила, процена на функција на аксиларен нерв 11.3. Функционално испитување на лакт Функционално испитување на лакт – инспекција, палпација, обем на движења. Тениски лакт. Голферски лакт 11.4. Функционално испитување на рачен зглоб Функционално испитување на рачен зглоб – инспекција, палпација, обем на движења. M. DeQuervain. Carpal tunel Syndrom. Улнарен тунел синдром 11.5. Функционално испитување на шака Функционално испитување на шака – инспекција, палпација, обем на движења и процена на главните функции на шаката. Тетивни повреди. Инфекции на шака 11.6. Функционално испитување на plexus brachialis Анатомија и физиологија на рамениот нервен сплет. Испитување на моторната и сензитивната функција на завршните гранки 11.7. Функционално испитување на колк Функционално испитување на колк – инспекција, палпација, обем на движења, процена на мускулна снага. Тест на Тренделенбург. Мерење на должината на екстремитетите. Развојна дисплазија на колк. Транзиторен кокситис, епифизиолиза на главата на бутната коска. Остеоартритис и ревматоиден артритис кај колкот 11.8. Функционално испитување на колено. Инспекција, палпација, обем на движење, процена на мускулна сила на m. quadriceps femoris и функцијата на екстензорите. Процена на стабилноста на коленото, функција на лигаментите.				

11.9. Функционално испитување на коленото. Интегритет на менискусите. Деформации во пределот на коленото. Гонартроза. 11.10. Функционално испитување на потколеница и скочен зглоб Функционално испитување на потколеница – инспекција, палпација. Најчести причини за болка во предел на потколеница. Скочен зглоб – инспекција, палпација, обем на движења, процена на стабилност и функција на лигаменти. Ахилова тетива – повреди и теносиновитис. 11.11. Функционално испитување на стапало Функционално испитување на стапало – инспекција, палпација, обем на движења, процена на став. Процена на циркулацијата во долните екстремитети. Вродени и стекнати деформитети на стапалото. Отпечаток од стапала. Синдром на тарзален тунел. 11.12. Функционално испитување на `рбет Функционално испитување на тораколумбален `рбет – инспекција, палпација, обем на движења. Сколиози. Хернија на интервертебрален диск. Практични наставни единици: 11.1. Функционално испитување на рамо. Презентација на случај со повреда во предел на рамениот појас. 11.2. Функционално испитување на лакт. Презентација на случај со оток во предел на лактот. Презентација на случај со Тениски лакт. 11.3. Функционално испитување на рачен зглоб. Презентација на случај со тетивна повреда во предел на шаката 11.4. Функционално испитување на рачен зглоб. Презентација на случај со синдром на карпален тунел. Презентација на случај со ревматоиден артрит. 11.5. Функционално испитување на plexus brachialis. Презентација на случај со пареза/парализа на plexus brachialis 11.6. Функционално испитување на колк. Презентирање на случај со остеоартритис на колкот. 11.7. Мерење на должината на екстремитетите. Презентација на случаи со развојна дисплазија на колковите (новородено и возрасен пациент). 11.8. Функционално испитување на колено. Презентација на случај со повреда на лигаментарниот апарат на коленото и остеоартритис на коленото. 11.9. Функционално испитување на потколеница. Презентација на случај со повреда на Ахиловата тетива 11.10. Функционално испитување на стапало. Презентација на случај со hallux valgus. Презентација на случај со pes equinovarus congenitus 11.11. Презентација на случај со циркулаторна инсуфициенција на долните екстремитети. 11.12. Функционално испитување на тораколумбален `рбет. Презентација на случај со сколиоза. Презентација на случај со лумбоишиалгија				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби.			
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа		
14.	Распределба на расположивото време	30+30+15+15+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часови
		16.2.	Самостојни задачи	15 часови

		16.3.	Домашно учење	60 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови и завршен испит		70 бодови		
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови		
	17.3.	Активност и учество		20 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)		
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени;			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Придружна евалуација на студентите и самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Горѓи Зафировски	Авторизирани предавања	УГД - Штип	2014
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.						

1.	Наслов на наставниот предмет	МЕДИЦИНСКА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И ЕРГОТЕРАПИЈА КАЈ ЛИЦА СО ПОСЕБНИ ПОТРЕБИ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки, Физикална медицина и кинезитерапија			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Втора / четврти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Проф. д-р. Иван Топузов			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на Медицинска рехабилитација и ерготерапија при лекување на лица со посебни потреби				
11.	Содржина на предметната програма: Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со аутизам Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со ДЦП Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со Даунов синдром Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со параплегија Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со повреди на 'рбетниот мозок Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со Алцхајмерова болест Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со Хантингтонова болест Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со остри психијатриски случаи Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со хронични психијатриски случаи Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со психички нарушувања Медицинска рехабилитација и ерготерапија кај лица со Шизофренија				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време		150		
14.	Распределба на расположивото време		2+2+1		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30 часови
		16.2.	Самостојни задачи		/ часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови

18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Иван Топузов	Ерготерапия I част	
		2.	Иван Топузов	Ерготерапия II част	
		3.	Иван Топузов	Ерготерапия III част	
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Соколов Б., Милчева Д.	Комплекси за ЛФК при травматологични, ортопедични и неврологични заболувања.	Софија ПРЕС 1982
		2.	Георги Каранешев	Теорија и методика на лечебната физкултура.	
		3.			

1.	Наслов на наставниот предмет	РАДИОЛОШКА АНАТОМИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Четврт семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф д-р. Тане Марковски			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): запознавање со предметот и стекнување осбновни знаења од рентгенската анатомија				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Вовед во рентгенската анатомија. 2.Основи на општата радиологија. 3. Рентгенска анатомија на краниум 4. Рентгенска анатомија на рбет. 5. Рентгенска анатомија на горни екстремитети 6. Рентгенска анатомија на долни екстремитети. 7 рентгеска анатомија на внатрешни органи. 8. Неврорадиологија				
12.	Методи на учење: интерактивна настава/теоретска/, работа во групи/вежби/ и други облици предвидени со заедничките критериуми на ЕКТЦ				
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+15+15+15+45		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часови
		16.2.	Самостојни задачи		15 часови
		16.3.	Домашно учење		45 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			од 50 до 60 бода		6 (шест) (E)
			од 60 до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 70 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 80 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 90 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Редовно следење на предавања и вежби и активност на истите како и освојување на најмалку 42 поени од предвидените активности		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Придружна евалуација и самоевалуација од страна на студентите		

22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Тане Марковски	Автризирани предавања		2014
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА КАЈ МУСКУЛНО СКЕЛЕТНИ НАРУШУВАЊА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки, Физикална медицина и кинезитерапија			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора/четврти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. Д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на кинезитерапијата при лекување на ортопедски болни.				
11.	Содржина на предметната програма: Методи за функционална дијагностика во ортопедијата и трауматологијата Кинезитерапија при повреди на зглобовите и меките ткива Дисфункција, евалуација и третман во областа на рамениот појас Дисфункција, евалуација и третман во рамениот појас и надлактица Дисфункција, евалуација и третман во подлактица Дисфункција, евалуација и третман во цервикалниот дел на рбетниот столб Дисфункција, евалуација и третман во торакалниот дел на рбетниот столб Дисфункција, евалуација и третман во лумбалниот дел на рбетниот столб Дисфункција, евалуација и третман во областа на карлица Дисфункција, евалуација и третман на надколеница Дисфункција, евалуација и третман во областа на коленото Дисфункција, евалуација и третман на подколеница Дисфункција, евалуација и третман во областа на стапалото Дисфункција, евалуација и третман на главата				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време		120		
14.	Распределба на расположивото време		30+15+15+0+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часови
		16.2.	Самостојни задачи		/ часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови

18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Евгенија Димитрова	Функционална диагностика на раменниот пояс.	НСА-прес, Софија 2002
		2.	Георги Каранешев	Теорија и методика на лечебната физкултура.	1983
		3.	Николај Попов	Клинична патокинезиологична диагностика в ортопедично-травматологичната кинезитерапија.	НСА-прес, Софија 2002
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Соколов Б., Милчева Д.	Комплекси за ЛФК при травматологични, ортопедични и неврологични заболувања.	Софија ПРЕС 1982
		2.			
		3.			

1.	Наслов на наставниот предмет	ЕПИДЕМИОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет "Гоце Делчев" - Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Четврти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Ѓорѓи Шуманов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Стекнување на основни знаења од областа на епидемиологијата и јавното здравство. Запознавање со мерките на превенција и сузбивање на болестите и нарушување на здравјето. Со изучувањето на овој предмет ќе се добие знаење за епидемиолошките карактеристики на заразните (цревни, респираторни, трансмисивни заразни болести, зоонози и други заразни болести) и незаразните (кардиоваскуларни заболувања, малигни заболувања, дијабет, трауматизам) заболувања.				
11.	Содржина на предметната програма: <u>Теоретска настава</u> 1. Епидемиски процес 2. Епидемиолошки методи 3. Видови епидемии. 4. Форми на епидемискиот процес, 5. Настанување на инфекцијата и заразните болести и патиштата на пренесување на заразните болести. 6. Превенција на болестите и на нарушувањето на здравјето. 7. Превентивна медицинска заштита во воени и вонредни услови. 8. Епидемиолошки карактеристики на цревните заразни болести. 9. Епидемиолошки карактеристики на респираторните заразни болести. 10. Епидемиолошки карактеристики на трансмисионите заразни болести. 11. Епидемиолошки карактеристики на зоонозите. 12. Епидемиолошки карактеристики на незаразните заболувања и оштетувања на здравјето. <u>Практични наставни единици:</u> 1. Епидемиолошки методи и дизајн на студии 2. Начини на собирање на податоци, епидемиолошка анкета, примерок 3. Епидемиски процес, форми на епидемиски процес, епидемиолошки модели на настанување на болест 4. Епидемиолошки карактеристики и примери за хидрични, алиментарни, капково-аерогени, контактни и трансмисивни епидемии 5. Имунизација: задолжителна вакцинација и вакцинација по епидемиолошки индикации 6. Превенција при професионална експозиција 7. Епидемиолошки карактеристики на цревни заразни заболувања 8. Епидемиолошки карактеристики на респираторни заразни заболувања 9. Епидемиолошки карактеристики на контактни заразни заболувања 10. Епидемиолошки карактеристики на трансмисивни заразни заболувања 11. Епидемиолошки карактеристики на хронични незаразни болести 12. Епидемиолошки карактеристики на малигни неоплазми, дијабет, болести на зависности				
12.	Методи на учење:				

	Предавања, вежби, методи на групни дискусии, индивидуални задачи, семинарски труд, презентација на научен труд			
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа	
14.	Распределба на расположивото време		30+15+15	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања- теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	15 часови
		16.2	Самостојни задачи	15 часови
		16.3	Домашно учење	45 часови
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови и усмен испит		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Освоени најмалку 42 бода	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација	

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Ѓорѓи Шуманов, Блаже Николовски	Епидемиологија и јавно здравство	„Напредок“ , Тетово 2009
		2.	Теодор Х.Тулчински, Елена А.Варавикова	Новото јавно здравство	Студентск и збор” Скопје 2003
		3.	Ленче Мирчевска, Дончо Донеv, Илија Глигоров	Здравствено воспитание	Битола 2006
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Блаже Николовски	Епидемиологија	„Напредок“ , Тетово 2003

1.	Наслов на наставниот предмет	НЕВРОЛОГИЈА И ПСИХИЈАТРИЈА СО НЕГА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапија			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Четврт семестар		Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф.д-р Лилјана Илиевска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишана втора година на студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на изучување на овој предмет е студентите да се здобијат со основите на дијагноза, терапија и профилакса на невролошки и психијатриски болни.				
11.	Содржина на предметната програма: Теоретска настава: • Класификација на ментални заболувања, социјална психијатрија • Заболувања на зависност • Невродегенеративни заболувања • Афективни заболувања • Психотични заболувања • Невротични и психосоматски заболувања • Пореметувања на личноста • Ментално здравје во заедницата, стигма • Заболувања на централни нерви • Нервно-мускулни заболувања, екстрапирамидни заболувања • Нервно-мускулни заболувања, екстрапирамидни заболувања • Цереброваскуларни заболувања Практична настава: • Психијатриска анамнеза и интервју • Психози-шизофренија, параноја • Алкохолизам и наркоманија-фармакотерапија, психотерапија • Деменција-Алцхајмерова болест • Епилепсија и епилептичен статус-терапија • Невролошка анамнеза и статус-мотилитет, рефлекси, сензибилитет • Кранијални нерви-начин на испитување • Цереброваскуларни заболувања-мозочен удар • Паркинсонова болест • Нега на болен во кома-превенција на декубити • Лумбална пункција-начин на изведување • Дијагностички методи КТ, НМР-припрема на пациент				
12.	Методи на учење: Предавања, аудиториски вежби, консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+15+45			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часови	

		16.2.	Самостојни задачи	15 часови		
		16.3.	Домашно учење	45 часови		
17.	Начин на оценување (Нумерички оценки во согласност со Статутот и правилниците на Универзитетот)					
17.1.	Тестови (Полагање на два колоквиуми) / завршен испит		.(20+20+30) 70бодови			
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови			
17.3.	Активност и учество		20 бодови			
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)			
од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)			
од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)			
од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)			
од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		1. Услов за потпис - редовност на теоретска и практична настава, 2. Услов за полагање на завршен испит - постигнати 42 бода (или 60%) (Оценка се добива по полагање на завршниот испит кој може да биде писмен или усмен)			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Придружна евалуација на студентите и самоевалуација			
22	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	К.Рихтер, В.Ортаков, Д.Белевска	Ментално здравје во заедницата		2006
		2.	Проф.др.Чадловски	Психијатрија	Просветн о дело	2004
		3.	Група автори	Неврологија	Просветн о дело	2008
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Илиевска Лилјана и Петрова Вера	Евоцирани потенцијали во клиничка пракса	Просветн о дело	2007

1.	Наслов на наставниот предмет	ОРТОПЕДИЈА И ТРАУМАТОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет "Гоце Делчев" - Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Проф.д-р Ѓорѓи Зафировски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со основите од ортопедија и трауматологија за медицински сестри/медицински техничари од општа практика				
11.	Содржина на предметната програма: 1.Вродена недоразвиеност на колковите 2.Вродено криво стопало и други вродени деформитети на стопалата 3.Вроден тортиколис и други вродени аномалии на вратот 4.ТБЦ на ОАС 5.Остеомиелитис 6.Сколиози и кифози 7.Дегенеративни заболувања на зглобовите 8.Мускулоскелетни тумори 9.Трауматологија на локомоторен систем и псеудоартрози 10.Јувенилни остеонекрози 11.Реуматоид артритис и ортопедски проблеми 12.Ортози и протези				
12.	Методи на учење: предавања,семинарски работи,е-учење				
13.	Вкупен расположив фонд на време	5 ЕКТС x 30 часа = 150 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+30+15+15+60			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		15 часови
		16.2	Самостојни задачи		15 часови
		16.3	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови/завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)

		од 81 до 90 бода	9 (девет) (В)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (А)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Освоени бодови од тестови,редовност на настава и вежби и поднесување на семинарска работа				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	самооценување				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Зафировски, Ѓ и сор.	Детска ортопедија	Култура	2003
		2.	Гринспен, А.	Ортопедски прикази	Табернакул	2011
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.		Таџдијан, М.	Клиничка детска ортопедија	Аплетон-Ланге	1997	

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА ВО ОРТОПЕДИЈА И ТРАУМАТОЛОГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки, Физикална медицина и кинезитерапија			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета/петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на кинезитерапијата при лекување на ортопедски болни.				
11.	Содржина на предметната програма: Методи за функционална дијагностика во ортопедијата и трауматологијата Кинезитерапија при повреди на зглобовите и меките ткива Општа методика на кинезитерапија при конзервативно лекување на фрактури Општа методика на кинезитерапија при оперативно лекување на фрактури Типичен мускулен дисбаланс при трауми и заболувања во областа на рамениот појас Кинезитерапија при фрактури во областа на рамениот појас и надлактица Кинезитерапија при фрактури на подлактица Кинезитерапија при фрактури на рбетниот столб Кинезитерапија при фрактури на карлица Кинезитерапија при коксартроза, протезирање и фрактури на надколеница Кинезитерапија при заболувања во областа на коленото Кинезитерапија при фрактури во областа на коленото и подколеница Кинезитерапија при повреда на меките ткива и фрактури во областа на стапалото Кинезитерапија при ампутации Кинезитерапија при телесни деформитети				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време		180		
14.	Распределба на расположивото време		2+2+2		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30 часови
		16.2.	Самостојни задачи		30 часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			70 бодови

	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови
	17.3.	Активност и учество	20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Евгенија Димитрова	Функционална диагностика на раменниот пояс.	НСА-прес, С.	2002
	2.	Георги Каранешев	Теорија и методика на лечебната физкултура.		1983
	3.	Николај Попов	Клинична патокинезиологична диагностика в ортопедично-травматологичната кинезитерапија.	НСА – прес, Софија	2002
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Соколов Б., Милчева Д.	Комплекси за ЛФК при травматологични, ортопедични и неврологични заболувања.	Софија ПРЕС	1982
	2.				
	3.				

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА КАЈ ИНТЕРНИ ЗАБОЛУВАЊА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета / Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен четврти и запишан петти семестар			
10.	<u>Цели на предметната програма (компетенции):</u> Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето на кинезитерапијата и рехабилитацијата, како не медикаментозен терапевтски пристап во лекувањето на интерните заболувања. Постигнувањата на современата медицина создаваат предуслови за позадлабочен пристап во изучувањето на терапевтските можности на вежбите и рехабилитацијата и теоретски го оправдуваат нивното користење во клиничката пракса по интерни болести.				
11.	<u>Содржина на предметната програма:</u> 1. Вовед и значење на кинезитерапија и рехабилитација кај интерните заболувања. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на респираторниот систем. Основни симптоми и синдроми кај респираторните заболувања. Респираторна инсуфициенција. Основи на респираторна гимнастика. 2. Кинезитерапија и рехабилитација кај хронична опструктивна белодробна болест, бронхиална астма, плеврити, пневмонии, бронхиектазии, белодробна туберкулоза, пневмосклероза. 3. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на кардиоваскуларниот систем. Основни симптоми и синдроми кај кардиоваскуларни заболувања. Кардијална инсуфициенција. Васкуларна инсуфициенција. 4. Кинезитерапија и рехабилитација кај воспалителни заболувања на срцето, срцеви мани, хронична исхемична болест на срцето, коронарна атеросклероза, стенокардија, миокардиосклероза, акутна исхемична болест на срцето (инфаркт на миокардот), хипертонична и хипотонична болест, заболувања на периферните артерии (болест на Бјургер, болест на Рејно) и периферните вени (флебит, тромбофлебит, флеботромбоза). 5. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на зглобовите. Класификација на заболувањата на зглобовите. Основни симптоми и синдроми кај заболувања на зглобовите. Контрактура и анкилоза на зглобовите. 6. Кинезитерапија и рехабилитација кај воспалителни заболувања на зглобовите - артрити (реуматски артрит) - болест на Соколски-Бујо, ревматоиден артрит, неспецифичен инфекциозен полиартрит - анкилозирачки полиартрит, анкилозирачки спондилартрит - болест на Бехтерев, артрити со определена етиологија, дистрофични заболувања на зглобовите - артрози (артрозна болест, остеоартроза-деформиращка артроза), периартрити. 7. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на гастроинтестиналниот тракт. Основни симптоми и синдроми. 8. Кинезитерапија и рехабилитација кај нарушувања на моторната и секреторната функција на желудникот, гастрит, улцеративна болест, гастроентероптоза, заболувања на дебелото черво (обстипација, колит). 9. Карактеристики и примена на кинезитерапијата и рехабилитацијата кај метаболитни заболувања. 10. Кинезитерапија и рехабилитација кај дијабет, дебелина, гихт.				

	11. Примена на кинезитерапија и рехабилитација кај заболувања на црниот дроб, жолчните патишта и заболувања на уринарниот систем. Основни симптоми и синдроми. 12. Кинезитерапија и рехабилитација кај хепатит, холецистит, нефрит, нефролитијаза.			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи			
13.	Вкупен расположив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часа = 180 часа	
14.	Распределба на расположивото време		30+30+30+30+60	
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови
		16.3.	Домашно учење	60 часови
17.	Начин на оценување			
	17.1.	Тестови		70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови
	17.3.	Активност и учество		20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Колоквиумите се независни еден од друг, т.е. полагање на еден не е предуслов за полагање на другиот колоквиум; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени; Во случај на недоволен број на поени за полагање на завршен испит, професорот може да организира и дополнителен колоквиум, кога за тоа има доволен број на кандидати.	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и анкетирање на студентите	
22.	Литература			

22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Николовска, Л.(2014)	Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 општ и специјален дел.	ISBN 978-608-244-130-6. http://js.ugd.edu.mk/ .	2014
	2.	Nikolovska, Lence and Vasileva, Dance and Krstev, Toshe and Stratorska, Tamara (2016)	Скрипта по Клиничка кинезитерапија	ISBN 978-608-244-342-3 http://js.ugd.edu.mk/ .	2016
	3.	Николовска, Л., Крстев, Т.,Василева, Д., Страторска, Т., (2014)	Практикум по клиничка кинезитерапија.	ISBN 978-608-244-131-3. http://js.ugd.edu.mk/ .	2014
4.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012	
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Маревков, М., Каранешев, Г., Топузов, И., Желев, В., Вџков, Д., Димитрова, Е.	Кинезитерапија при внатрешни и нервни болести	ISBN 954-680-142-9 Универзитетско издателство Неофит Рилски Благоевград	2000
	2.	Венова, Лю., Захаријева, Е., Ѓонков, В., Костов, К., Манолова, М., Няголов, Н., Петков, И., Јанчева, С.	Лечебна физкултура при внатрешни болести и в гериатријата	НСА, Софија	1991
3.	Георги Каранешев	Лечебна физкултура при внатрешни болести	ВИФ, Софија	1980	

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ХИРУРГИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Трета / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Проф. д-р. Лејла Крајџикова			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на кинезитерапијата и рехабилитацијата при предоперативно и постоперативно лекување на некои заболувања				
11.	Содржина на предметната програма: Методи на кинезитерапија и рехабилитација во хирургијата Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на респираторен систем Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман кардиоваскуларен систем Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на гастроинтестинален систем Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на уринарен систем Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман карцином на дојка Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на изгореници Кинезитерапија и рехабилитација после ампутација Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на мултифрагментарна фрактура на тибија Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на фрактура на фемур Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на карпал тунел синдром Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на дискус хернија Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман anterior cruciate ligament Кинезитерапија и рехабилитација после менисектомија Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман на ротаторна манжета на рамо Кинезитерапија и рехабилитација после хируршки третман				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време		150		
14.	Распределба на расположивото време		2+2+1		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30 часови

		16.2.	Самостојни задачи	/ часови		
		16.3.	Домашно учење	60 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови		70 бодови		
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови		
	17.3.	Активност и учество		20 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)			
од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)			
од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)			
од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)			
од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмалку 42 поени од предиспитни активности			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и анкетирање на студентите			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ивет Колева	Основи на физикална терапија и рехабилитација	МУ-Плевен	2011
		2.	Иван Топузов	Ерготерапија II част		
		3.	Иван Топузов	Ерготерапија III част		
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Соколов Б., Милчева Д.	Комплекси за ЛФК при травматологични, ортопедични и неврологични заболуваания.	Софија ПРЕС	1982
		2.	Марија Валвукис	Основни подглавија од интерна медицина		2015
		3.				

1.	Наслов на наставниот предмет	СПОРТСКА МЕДИЦИНА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета/Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Иван Топузов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање на студентите со сите области и дисциплини со кои се бави спортската медицина и стекнување на основни познавања од иститие				
11.	Содржина на предметната програма: Теоретски наставни единици: 1. Основни принципи на физиологија на вежбање и кондиционирање 2. Исхрана во спортот - базични принципи 3. Суплементација во спортот – базични принципи 4. Допинг во спортот 5. Примена на спортската медицина во регулирање на телесниот состав 6. Дозирање и евалуација на тренажниот прицес преку мониторирање на срцевата фреквенција 7. Лаборатаориски и теренски тестирање во спортот 8. Спортско-медицински прегледи 9. Спортски повреди 10. Адекватен тренажен процес – главна превенција на спортски повреди 11. Примена на изокинетиката во спортската медицина 12. Улога на клубскиот лекар и физиотерапевтот во подобрување на спортската изведба и заштита на здравјето на спортистот				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, практични вежби				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+30+15+30			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		30 часови
		16.2	Самостојни задачи		15 часови
		16.3	Домашно учење		30 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)
		од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)
		од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Придружна евалуација на студентите и самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Brukner P., Khan K	Clinical Sports Medicine	McGraw-Hill Companies, Inc Australia	2007
		2.	Kolt.S.G., Mackler L.S.	Physical Therapies in Sports and Exercise	Churrchill Livingstone Elsevier Philadelphia	2003
		3.	International Federation of Sports Medicine (FIMS)	Team Physician Manual	Routledge Abingdon Oxon	2013
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.		Ehrman J.K., Bisich Г.S. Ketevian S.I.	Clinical Exercise Physiology	Human Kinetics	2009	

1.	Наслов на наставниот предмет	ТУИНА И ГУАША МАСАЖА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доцент д-р Јихе Зху			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Стекнување на основни знаења од областа на Традиционалната кинеска медицина, Гуаша и Туина масажа, неvnите примени во секојдневниот живот, при здравствени услуги и постоперативни состојби.				
11.	Содржина на предметната програма: Студентите ќе се запознаат подетално за холистички пристап, теорија на Јин и Јанг, теорија на петте елементи, Занг Фу органи, Чи енергија и нејзиното движење, Крвта и нејзиниот концепт, Телесни флуиди и концептот на телесни флуиди, базична и меридијан дијагноза, Меридијани и колатерали, 12 главни и 8 дополнителни (екстра) меридијани. Туина масажа кај бебиња и деца во раст. Гуаша по системи. Гуаша при акутна и хронична болка. Туина и гуаша при бременост. Комбинација на Гуаша и капинг терапија при акутна и хронична болка. Гуаша и Туина во примарната здравствена заштита.				
12.	Методи на учење: теоретски интерактивни предавања; консултации со менторите ; изработка на самостојна проектна задача, користење на литература и нејзина обработка, истражувања, работа со пациенти				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	120 часа (2+1+1)			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часа	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часа	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часа	
		16.3.	Домашно учење	30 часа	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10
	17.3.	Активност и учество			20
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	Под 50			неположено
		51-60			6
		61-70			7
		71-80			8

		81-90	9			
		91-100	10			
19.	Услов за потпис и за стекнување 4 ЕКТС	Услов за добивање потпис и за стекнување на 4 ЕКТС е реализација на двата колоквиуми				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Јихе Зху, Благица Арсовска	Рефлексотерапија со акупресура	Интерна скрипта	2013
		2.	Zhu Bing, Wang Hongcai	Acupuncture Therapeutics	China Beijing Intyernational Traning Center, China Academy of Chinese Medical Sciences	2009
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Zhu Bing, Wang Hongcai	Basic Theories of Traditional chinese medicine	China Beijing Intyernational Traning Center, China Academy of Chinese Medical Sciences	2009
		2.	Zhu Bing, Wang Hongcai	Diagnosis of Traditional Chinese Medicine	China Beijing Intyernational Traning Center, China Academy of Chinese Medical Sciences	2009

1.	Наслов на наставниот предмет	ГЕРИЈАТРИЈА СО НЕГА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета/Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Лиљана Симоновска			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со современите сознанија од областа на Геријатријата				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед на геријатријата како наука Патофизиологија на стареењето (карактеристики, патофизиолошки проблеми и контрола) Пропедевтичен пристап кај старите лица Карактеристики на респираторниот систем во староста Кардиоваскуларни заболувањата кај старите луѓе Невролошки проблеми кај старите луѓе. Психогеријатрија Ендокринолошки заболувањата кај старите луѓе Урологијата и стареењето Локомоторни проблеми кај старите луѓе. Геријатриска проблеми во трауматологијата Најчести заразни заболувања во геријатријата Особености на реанимацијата во геријатријата Физикална терапија и рехабилитација во геријатријата				
12.	Методи на учење: интерактивни предавања, практична настава, проектни задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+0+15+60			
15.	Форми на наставните активности (на неделно ниво)	15.1.	Предавања-теоретска настава	15 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови	
16.	Други форми на активности (на неделно ниво)	16.1.	Проектни задачи	0 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	15 часови	
		16.3.	Домашно учење	15 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Присуство и активност на предавања			максимум 10 бодови
	17.2.	Присуство и активност на вежби			максимум 10 бодови
	17.3.	Континуирана проверка преку тестови			максимум 2 x 20 бодови
	17.4.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна) незадолжителна			максимум 10 бодови
	17.5.	Практичен дел од испитот			максимум 10 бодови

	17.6	Усмен дел од испитот			максимум 30 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)		
		од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)		
		од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			Реализирани минимум 42 бода од присуството и активност на предавања, вежби и тестови			
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Самоевалуација			
22.	Литература						
	22.1.	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Vukadinov J i сар	Gerijatrija za studente medicine	Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet,	2006.	
	22.2.	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Davidović i сар.	Gerijatrija,	Medicinski fakultet Beograd	1998.	
		2.	Mezey DM, FulmerT, Abraham I, Zwicker DA.	Geriatric Nursing Protocols for Best Practice.	Springer Publishing Comp		

1.	Наслов на наставниот предмет	ХИРУРГИЈА СО НЕГА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Андреја Арсовски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање на студентите со хирушки болести и хирушки болен, изучување на основна хирушка терминологија, практично имплементирање на наученото				
11.	Содржина на предметната програма: • Анестезија и ризик фактори, Флуиди и Електролити • Нутрициона поддршка на хирушки пациент, Абнормално крвање и коагулопатии • Иницијална евалуација на трауматизиран пациент и тапа абдо-минална траума • Термални повреди: класификација и третман • Акутен абдомен (клиничка презентација, асоцирани болести и третман) • Опструкција на тенко и дебело црево (клиничка манифестација, дијагностичка евалуација, начини на разрешување) • Инфламаторни заболување на дебело црево, малигни и преканцерни лезии-симптоми, дијагностика, хирушко лекување • Хепатобилијарен тракт- асоцирани болести, клиничка презентација, дијагностика и начин на лекување • Болести на желудникот- класификација, презентација, дијагностика и лекување • Имиџинг дијагностички методи- инванзивни дијагностички методи кои се употребуваат во Хирургијата • Основни дијагностички методи во урологијата дијагностика и начини на лекувања				
12.	Методи на учење: интерактивни предавања, практична настава, проектни задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+15+45			
15.	Форми на наставните активности (на неделно ниво)	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часови	
15.2.		Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови		
16.	Други форми на активности (на неделно ниво)	16.1.	Проектни задачи	15 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	15 часови	
		16.3.	Домашно учење	45 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Присуство и активност на предавања			максимум 10 бодови
	17.2.	Присуство и активност на вежби			максимум 10 бодови

	17.3	Континуирана проверка преку тестови			максимум 2 x 20 бодови	
	17.4	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна) незадолжителна			максимум 10 бодови	
	17.5	Завршен испит			максимум 30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)	
				од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)	
				од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)	
				од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
				од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
				од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			Реализирани минимум 42 бода од присуството и активност на предавања, вежби и тестови		
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Самоевалуација		
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Проф. Ј.Пановски	Општа хирургија		
		2.	Проф. Ј.Пановски	Специјална хирургија		
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.						

1.	Наслов на наставниот предмет	МАНУЕЛНА ТЕРАПИЈА И МОБИЛИЗАЦИЈА НА ЗГЛОБОВИ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Трета/шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф д-р. Лејла Крајџикова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан шести семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со мануелните манипулации на одделните сегменти на рбетниот столб и техниките на мобилизација на периферните зглобови				
11.	Содржина на предметната програма: Значењето и принципите на мануелната терапија Блокадата како рефлекторен феномен и нивна локализација Испитување и дијагноза на вертеброгените пореметувања Индикации и контраиндикации за мануелна терапија Клиничка слика на вертеброгените пореметувања Техника на мануелната процедура Профилактика на блокадите Мануелни техники Манипулациони техники Мобилизациони техники Мекоткивни мануелни техники Манипулациони техники на одделните сегменти на рбетниот столб Манипулациони техники на одделните сегменти на човечкото тело				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		120		
14.	Распределба на расположивото време		1+2+1		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		15 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часови
		16.2.	Самостојни задачи		/ часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.			до 50 бода		5 (пет) (F)

	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)			
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетаирање на студентите				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Крајџикова Л, Николовска Л, Крстев Т, Василева Д, Страторска Т	Мануелна терапија и мобилизација на периферни зглобови - рецензирана скрипта	УГД (2016) ISBN: 978-608-244-311-9	2016
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Левит, К.	Мануелна терапија	СО-Прес	1998

1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА ТРАДИЦИОНАЛНА КИНЕСКА МЕДИЦИНА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Јихе Зху			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Стекнување на основни знаења од областа на Традиционалната кинеска медицина, нејзина примена во секојдневниот живот, при здравствени услуги и постоперативни состојби. Студентите ќе се здобијат со теоретска и практична настава која ќе им овозможи примена на истата во секојдневните работни задачи подобрувајќи го животот на пациентите кои боледуваат од некаква болест, и подобрување и одржување на нормалниот животен тек кај здрави луѓе.				
11.	Содржина на предметната програма: Студентите ќе се запознаат подетално за холистички пристап, теорија на Јин и Јанг, теорија на петте елементи, Занг Фу органи, Чи енергија и нејзиното движење, Крвта и нејзиниот концепт, Телесни флуиди и концептот на телесни флуиди, базична и меридијан дијагноза, Меридијани и колатерали, 12 главни и 8 дополнителни (екстра) меридијани, Моксибустија-примена и поделба, таи чи и чи гонг техники, Гуаша, вендузи терапија, масажа.				
12.	Методи на учење: теоретски интерактивни предавања; консултации со менторите ; изработка на самостојна проектна задача, користење на литература и нејзина обработка, истражувања, работа со пациенти				
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа		
14.	Распределба на расположивото време		120 часа (2+2+2)		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30 часа	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часа	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	/	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часа	
		16.3.	Домашно учење	45 часа	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10
	17.3.	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	Под 50			неположено
		51-60			6
		61-70			7
		71-80			8

		81-90	9			
		91-100	10			
19.	Услов за потпис и за стекнување 4 ЕКТС	Услов за добивање потпис и за стекнување на 4 ЕКТС е реализација на двата колоквиуми				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Јихе Зху, Благица Арсовска	Рефлексотерапија со акупресура	Интерна скрипта	2013
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Zhu Bing, Wang Hongcai	Basic Theories of Traditional chinese medicine	China Beijing Intyernational Traning Center, China Academy of Chinese Medical Sciences	2009
2.		Zhu Bing, Wang Hongcai	Diagnosis of Traditional Chinese Medicine	China Beijing Intyernational Traning Center, China Academy of Chinese Medical Sciences	2009	

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Ленче Николовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен петти и запишан шести семестар			
10.	<u>Цели на предметната програма (компетенции):</u> Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето на кинезитерапијата и рехабилитацијата, како терапевтски пристап во лекувањето на заболувања во гинекологијата и акушерството. Постигнувањата на современата медицина создаваат предуслови за позадлабочен пристап во изучувањето на терапевтските можности на вежбите и рехабилитацијата и теоретски го оправдуваат нивното користење во клиничката пракса во гинекологијата и акушерството.				
11.	<u>Содржина на предметната програма:</u> 1. Вовед и значење на кинезитерапија и рехабилитација во акушерството и гинекологијата. 2. Методи и средства на Кинезитерапија и рехабилитација во акушерството и гинекологијата. 3. Индикации и контраиндикации за примена на кинезитерапија и рехабилитација во гинекологијата и акушерството. 4. Методи на кинезитерапија кај жени со нормална бременост. 5. Шеми и комплекси за кинезитерапија кај жени со нормална бременост, во различни периоди од бременоста. 6. Методи на кинезитерапија кај жени со патолошка бременост. 7. Кинезитерапија и рехабилитација кај бремени жени со дијабет. 8. Кинезитерапија и рехабилитација кај бремени жени со илио-фемурална тромбоза. 9. Методи на кинезитерапијата во пост-родилен период. 10. Шеми и комплекси за кинезитерапија кај жени во периодот после раѓање. 11. Пост-оперативна кинезитерапија и рехабилитација во гинекологијата и акушерството. 12. Кинезитерапија и рехабилитација при акутни и хронични заболувања во гинекологијата и акушерството.				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+30+30+15+15		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	

		16.2.	Самостојни задачи	15 часови		
		16.3.	Домашно учење	15 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови		70 бодови		
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови		
	17.3.	Активност и учество		20 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)				
од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)				
од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)				
од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)				
од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)				
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Начинот на оценување е врз основа на кумулативност на освоени бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Колоквиумите се независни еден од друг, т.е. полагање на еден не е предуслов за полагање на другиот колоквиум; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени; Во случај на недоволен број на поени за полагање на завршен испит, професорот може да организира и дополнителен колоквиум, кога за тоа има доволен број на кандидати.				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Николовска, Л.	Физикална медицина и рехабилитација 1 и 2 општ и специјален дел.	ISBN 978-608-244-130-6. УГД	2014
		2.	Николовска, Л., Крстев, Т., Василева, Д., Страторска, Т.,	Практикум по клиничка кинезитерапија.	ISBN 978-608-244-131-3. УГД	2014
		3.	Рендал Л. Брадом	Физикална медицина и рехабилитација	Табернакул	2011
		4.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Табернакул	2012
	22.2.	Дополнителна литература				

		Ред. бро ј	Автор	Наслов	Издавач	Годин а
		1.	Пантелеева Доротea	Кинезитерапия в акушерството и гинекологијата	НСА, Софија	1991
		2.	Ряскова, М., Кирова, И.	Физикална терапия	София	2001

1.	Наслов на наставниот предмет	КИНЕЗИТЕРАПИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ГЕРИЈАТРИЈАТА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета/Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Данче Василева			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Запишан шести семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите се запознаваат со значењето на кинезитерапијата и рехабилитацијата во комплексното лекување и возобновување на возрасни и стари лица, како и со моторниот режим на болните во напредната возраст кој е важна компонента на лекувањето и во голем степен го определува успехот на останатите терапевтски средства.				
11.	Содржина на предметната програма: Општи аспекти кои се однесуваат на староста и стареењето; Функционални последици од стареењето на органските системи; Болести со зголемена зачестеност кај старите лица; Значење на кинезитерапија и рехабилитација во геријатријата; Принципи на кинезитерапија и рехабилитација во геријатријата; Улога на физиотерапевтот и средини за геријатриска кинезитерапија и рехабилитација; Процена на старите лица пред вежбање и стареење со инвалидитет; Управување на секојдневните услови за инвалидитет; Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со ХОББ и хронично белодробно срце; Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со хипертонична болест и инфаркт на миокардот; Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со спондилоартроза, моторни нарушувања после мозочен удар; вертикализација и проодување после имобилизација; Кинезитерапија и рехабилитација кај возрасни и стари лица со хроничен простатит и кај возрасни и стари лица со глаукома.				
12.	Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+15+15+0+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		0 часа

		16.3.	Домашно учење	60 часа	
17.	Начин на оценување				
17.1.	Тестови			70 бодови	
17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
17.3.	Активност и учество			20 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)	
од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)		
од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)		
од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)		
од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)		
од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Начинот на оценување е врз основа на кумулативно освоени те бодови од: предавања, вежби, колоквиуми и семинарска работа; Колоквиумите се независни еден од друг, т.е. полагање на еден не е предуслов за полагање на другиот колоквиум; Завршниот испит исто така не зависи од колоквиумите, тие не се услов за полагање на завршен испит, туку вкупниот број на освоени поени, кој не треба да биде помал од 42 поени;		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација и анкетирање на студентите		
22.	Литература				
22.1.	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Данче Василева	Авторизирани предавања	УГД – Штип	2017
	2.	Рендал Л. Брадом	Физикална медицина и рехабилитација	Таберна кул	2011
	3.	Џоел А. Делиса	Физикална медицина и рехабилитација (том 1 и 2)	Таберна кул	2012
22.2.	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Volker Dietz, Nick S. Ward	Oxford textbook of neurorehabilitation	Oxford University Press	2015

1.	Наслов на наставниот предмет	ЕРГОТЕРАПИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Универзитет „Гоце Делчев“, Штип Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Иван Топузов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Заверен петти и запишан шести семестар			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметната програма по предметот Ерготерапија има за цел да ги оспособи студентите физиотерапевти за рехабилитација, реедукација и ресоцијализација на пациентите со трајни и неповратни нарушувања на ЛМА.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Вовед во Ерготерапијата; 2. ЛОДИ- моделот во ерготерапијата; 3. Придвижување и транспорт на луѓето со засегнат ЛМА; 4. Знаења, вештини и уметност во ерготерапијата; 5. Општи проблеми во рехабилитацијата и ерготерапијата; 6. Ерготерапија во ортопедијата и травматологијата; 7. Ерготерапија при ментални и социјални дефицити; 8. Ерготерапија при нервни и психички заболувања; 9. Ерготерапија при интерни болести; 10. Ерготерапија во геријатријата; 11. Ерготерапија во детско – адолесцентска возраст;				
12.	Методи на учење: Методи на учење: Интерактивна настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа		
14.	Распределба на расположивото време		30+15+15+0+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		0 часови
		16.2.	Самостојни задачи		15 часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
		од 61 до70 бода		7 (седум) (D)	

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација на постигнатите резултати и анкетирање на студентите				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Топузов Иван	Ерготерапија I - дел	РИК „Симел“ - Софија	2008
		2.	Топузов Иван	Ерготерапија II - дел	РИК „Симел“ - Софија	2009
		3.	Топузов Иван	Ерготерапија III- дел	РИК „Симел“ - Софија	2009
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

1.	Наслов на наставниот предмет	МАНУЕЛНА ТЕРАПИЈА НА МЕКИТЕ ТКИВА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки, Физикална медицина и кинезитерапија			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета/шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со средствата, методите и протоколите на мануелната терапија при третирање на меките ткива.				
11.	Содржина на предметната програма: Нормална мускулна функција и мускулна дисфункција Мускуло-фасцијални техники во мануелната терапија Индикации и контраиндикации за примена на мускуло-фасцијални техники Примена на мускуло-фасцијални техники во областа на рамениот појас Примена на мускуло-фасцијални техники на горен екстремитет Примена на мускуло-фасцијални техники на долен екстремитет Примена на мускуло-фасцијални техники во областа на главата Примена на мускуло-фасцијални техники на трупот Примена на мускуло-фасцијални техники во карличниот појас Интегриран пристап на примена на мускулно-фасцијални техники				
12.	Методи на учење: Непосредни предавања (фаце то фаце) со мултимедијални презентации, интерактивна настава, изведување на практична настава во современо опремен кабинет по кинезитерапија со употреба на реквизити и други едукативни помагала и нагледни средства				
13.	Вкупен расположив фонд на време	120			
14.	Распределба на расположивото време	2+1+1 / 30+15+15+0+60			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	/ часови	
		16.3.	Домашно учење	60 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	

		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности	
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите	

22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Лејла Крајџикова	Мануални методи за мобилизација при мускулно скелетни дисфункции	2001
		2.	Лејла Крајџикова	Мобилизирач масаж – характеристика и техники за грбначен стълб.	2007
		3.	Евгенија Димитрова	Мускулна релаксација и стречинг в мануалната терапия.	НСА ПРЕС 2008
	22.2.	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Карл Левит	Мануелна терапија	1981
		2.			
		3.			

1.	Наслов на наставниот предмет	ПРОПРИОЦЕПТИВНО НЕРВНО МУСКУЛНО ОЛЕСНУВАЊЕ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за медицински науки Универзитет „Гоце Делчев“, Штип			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета/шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Тоше Крстев			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Во текот на наставата, студентите ќе се запознаат со постапката и начинот на апликација на проприоцептивно нервно-мускулно олеснување на деловите од телото.				
11.	Содржина на предметната програма: Основи на PNF; Дијагонално спирални модели на движење од Х. Кабат; Глава и врат: флексија и екстензија со ротација (прв и втор модел); Горни екстремитети: флексија и екстензија со ротација (прв и втор модел); Долни екстремитети: флексија и екстензија со ротација (прв и втор модел); Горни екстремитети: прв модел-флексија, аддукција, надворешна ротација, втор продолжување модел, киднапирање, внатрешна ротација; Долни екстремитети: првиот модел-флексија, аддукција, надворешна ротација, втор продолжување модел, Техники за олеснување на движењето				
12.	Методи на учење: Интерактивна практична настава на предавања и вежби, самостојно учење од учебни помагала, практични вежби, работилници, методи на групни дискусии и индивидуално решавање на зададените задачи				
13.	Вкупен расположив фонд на време		120		
14.	Распределба на расположивото време		2+1+1 / 30+15+15+0+60		
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часови
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часови
		16.2.	Самостојни задачи		0 часови
		16.3.	Домашно учење		60 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови и завршен испит			70 бодови
	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			20 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	

		од 81 до 90 бода	9 (девет) (В)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (А)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Најмалку 42 поени од предиспитни активности				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација и анкетирање на студентите				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Тоше Крстев	ПНМО Интерна скрипта	УГД-Штип	2012
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Мареков, М	Кинезитерапија (основи и средства)	НАТ-Прес	2006
2.		Богданов, П	Физиолошки основи на кинезитерапијата	СО-Прес	2005	

1.	Наслов на наставниот предмет	ПРВА ПОМОШ			
2.	Код	ЗМФ111117			
3.	Студиска програма	Физиотерапевти			
4.	Организатор на студиската програма	Факултет за медицински науки			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета/шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Доц. д-р Вело Марковски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): теоретски сознанија за значењето на првата помош, причините, местото и средствата за пружање прва помош, проценка на состојбата на свест, дишење, крвоток, совладување на принципите на срцево мозочно белодробно оживување, ослободување на дишни патишта, давње вештачко дишење, масажа на срце, видови на повреди, звои преврски и имобилизација на скршеници и зглобови, значењето на масовните повреди, тријажа и транспорт на повреден				
11.	Содржина на предметната програма: А) Преавања 1. Значење на давање на прва помош на место на настанот, историски осврт, безбедност на спасителот, одредување на витални знаци; 2. Основно одржување во живот; 3. Напредно одржување во живот; 4. Продолжено одржување во живот; 5. Повреди, рани, крварења; 6. Изгореници, хипертермија, смрзнатини, хемиски повреди; Имобилизација; 8. Преврски, звои, методи на сопирање на крварење; 9. Прва помош при хипергликемија, хипогликемија, епи напад, фебрилни грчеви, каснување од животни; 10. Труење со јаглен моноксид и други отровни гасови; 11. Давење, удар од електрична струја, гром; 12. Масовни повреди, тријажа, транспорт. Б.) Вежби: Одредување на витални знаци; обезбедување на место на настан; ослободување на дишни патишта, трократ зафат, Хајмлихов зафат; поставување во странична положба, методи на вештачко дишење; масажа на срце; преврски; имобилизација; методи на сопирање на крварење.				
12.	Методи на учење: Предавања и практична настава				
13.	Вкупен расположив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часа = 120 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+15+0+60=120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		0 часа
		16.3.	Домашно учење		60 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови (колоквиуми и завршен испит)			70 бода

	17.2.	Семинарска работа/ проект (презентација: писмена и усна)			10 бода	
	17.3.	Активност и учество			20 бода	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		од 51 до 60 бода			6 (шест) (E)	
		од 61 до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Присуство на настава и освоени најмалку 42 поени од предиспитни активности.			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1,	Марија Шољакова со соработници	Анестезиологија со реанимација	Медицински факултет Скопје	
		2.	Вело Марковски	Авторизирани предавања	Факултет за медицински науки - УГД	
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.						